Mr. J. Rugienius
19235 Beaverland St.,
Detroit, Mich. 48204
USA

Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

THE OLDEST AND BIGGEST LITHUANIAN NEWSPAPER IN CANADA.

LE PLUS GROS ET PLUS VIEUX JOURNAL LITUANIEN AU CANADA.

SENIAUSIAS TAUTINĖS DEMOKRATINĖS MINTIES SAVAITRAŠTIS KANADOJE.

NR. 5 (1132) *** 1969 M. SAUSIO - JANUARY - JANVIER 29 d. XXVIII METAI *** LITHUANIE INDEPENDANTE * INDEPENDENT LITHUANIA *** Postage paid at Lachine, P.Q.

SAVAITINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

JAV-bių prezidentas R.M. Nixon ir viceprez. S.T. Agnew (iš dešinės).

PRISAIKDINTAS NAUJASIS JAV PREZIDENTAS

Š. m. sausio mėn. 20 dieną, Washingtone, buvo prisaikdintas Richard M. Nixon, 37-asis JAV-ių prezidentas. Prisaikdintas taip pat viceprezidentas Spiro T. Agnew. Tokiu būdu, po aštuonių metų laikotarpio, Amerika vėl valdoma respublikonų. Prisaikdinimo iškilmėse ir parade dalyvavo apie 2 milijonai žmonių. Buvo taip pat sutelkta apie 15,000 policininkų, karių ir saugumo valdininkų, kad išvengti galimo atentato. Savo įvadinėje prakalboje naujasis prezidentas daugiausia kalbėjo apie taiką, pastebėdamas, kad istorija labiausia įvertins ir prisimins tuos prezidentus, kurie daugiausia pasitarnavo taikai. Nixonas taip pat ypatingai pabrėžė norą sutaikyti pradėjusią skilti amerikiečių tautą: "Joks žmogus nėra pilnai laisvas, jei jo kaimynas nėra laisvas. Žengti į priekį, reiškia žengti pirmyn kartu. Tai yra, juodi ir balti kartu, kaip viena, o ne dvi tautos". Šias iškilmes *bandė trukdyti įvairūs taikos* demonstrantai, kurie, kaip paprastai, netiek domėjosi sava šalim, kiek kraštutinių kairiųjų skelbiama antiamerikietiška propoganda. Nixonas, įžengęs į Baltuosius Rūmus, tuojau padarė kaikurių įdomių pakeitimų: pašalino ten buvusius, ir dažnai *Johnsono naudotus, tris televizijos* aparatus; pakeitė D. F. Roosevelto portretą, pakabindamas jo vieton George Washingtono atvaizdą; atsigabeno savo, prieš aštuonius metus naudotą, Wilsonui priklausiusį rašomąjį stalą ir, žinoma, vietoj Johnsono nelemtai pagarsėjusių (dėl ausų tampymo!) šunų HIM ir HER apgyvendino du savo prancūziškus pudelius. Nixono vyriausybė darbą pradėjo labai energingai - jau pirmosios dienos ankstyvą rytą susirinko posėdžio.

TRUDEAU VIZITO EPILOGAS

Linksmai, gyvai ir triukšmingai pradėtas Trudeau vizitas Didžiojoje Britanijoje baigėsi lygiai įdomiai bei triukšmingai. *Po labai trumpo vizito Italijoje*, kur Kanados ministeris pirmininkas aplankė Italijos prezidentą ir ilgokai kalbėjosi privačioje audiencijoje su dabartiniu popiežium Paulium VI, grįžęs Ottawon susilaukė įvairių, dažniausia gana neigiamų, komentarų bei atsiliepimų. *Labiausia suirzę buvo laikraštininkai*, nes dar Londone Trudeau jiems išrėžė gana piktą bei sarkastišką pamokslėlį apie jų neraliuotą kišimasį į jo asmeninį gyvenimą. Trudeau net, dabar jis aiškina, kad juokais, laikraštininkams pagrąsino pakviesiąs RCMP pasidomėti jų *pačių asmeniškais*, dažnai jau ne taip nekaltais, šuoliais į šalį. Žurnalistai, aišku, galvoja, kad kiekvieno asmens, užimančio viešą postą, privatinis gyvenimas nėra ir negali būti tabu spaudai.

Trudeau ironiškai lengvapėdiškas *pranešimas parlamente* apie įvykusią Commonwealth konferenciją taip pat susilaukė piktokų atsiliepimų. Visi opozicijos atstovai šį kartą vienbalsiai puolė ministerį pirmininką už tokį negirdėtą arogantiškumą.

Ir vizitas pas popiežių sukėlė *nepasitenkinimo*. Kaip jau spaudoje buvo minėta, šio pasikalbėjimo metu buvo paliestas diplomatinių santykių su Šv. Sostu užmezgimo klausimas. Kanados protestantai jau seniai tokiam žygiui preišinasi, nurodydami, kad, užmezgus santykius su Vatikanu, kaip politiniu vienetu, *bus viena religija (t. y. R. katalikų)* be pagrindo proteguojama, nes visos kitos religijos panašios politinės reprezentacijos neturi.

Jan Palach

Josef Hlavaty

ŠIURPUS PROTESTAS PRIEŠ PAVERGĖJUS

Savo laiku Pietų Vietname vienuoliai budistai, protestuodami prieš jiems daromas skriaudas, susidegino prie savo šventyklų ir miesto aikštėse. Tokio pobūdžio protestas sukrėtė visą pasaulį ir nuvertė keletą vyriausybių.

Dabar, Prahoje, čekų studentas Jan Palach, 21 metų amžiaus, apsipylęs žibalu, sausio mėn. 16 dieną susidegino Vaclavo aikštėje. Jis paliko pomirtinį *laišką, kuriame rašoma, kad* jis tai daro, protestuodamas prieš sovietinę okupaciją ir cenzūrą jo tėvynėje. Tas šiurpus ir dramatiškas protestas sukrėtė visą pasaulį ir Čekoslovakiją. Sekančią dieną jau, minios žmonių suplaukė į tą aikštę, norėdamos parodyti *solidarumą jaunam patriotui*. Maskvos patikėtiniai ir rusai sunerimo, nes buvo aišku, kad tokie pasišventėlių pavyzdžiai gali lengvai vėl įžiebti aktyvų pasipriešinimą. Dabartinė Čekoslovakų vyriausybė maldavo studentus nesekti Palach pasirinkto protesto būdo, nes tai *išsauktų įvairias Maskvos represijas*. Nežiūrint to, po poros dienų, kitas čekų jaunuolis Joseph Hlavaty, 25 metų amžiaus, bandė save susideginti Pilzeno mieste, prie tautos išlaisvintojo prezidento Tomo Masaryko paminklo. Ir okupuotoje Vengrijoje Sandor Bauer, 17-kos metų, taip pat uždegė save, protestuodamas prieš Maskvos okupaciją savajam krašte.

Čekoslovakijos vyriausybė, žinoma, su Maskvos pritarimu, pažadėjo po šių įvykių, pravesti laisvus rinkimus parlamentan, sušaukti komunistų partijos *kongresą ir sušvelninti spaudos* cenzūrą.

Įsidėmėtina (labiausia tiems kairiesiems, kurie taip garsiai šaukė, kai tokiu būdu buvo protestuojama prieš Pietų Vietnamo režimus), kad šie jaunuoliai yra komunistinių režimų išauginti ir išauklėti, o tačiau, net save susinaikindami, įrodo kaip giliai yra įsišaknijęs žmoguje laisvės troškimas.

Kanados min. pirm. P.E. Trudeau Romos Fiumicino aerodrome.

Vysk. P. Marcinkus.

VYSKUPU ĮŠVENTINTAS PREL. P. MARCINKUS

Š.m. sausio mėn. 6 dieną, Romoje, popiežius Paulius VI konsekravo 12 naujų vyskupų. Jų tarpe buvo vyskupu įšventintas ir prel. P. Marcinkus, šiuo metu esąs atsakingose pareigose Vatikane. Naujasis vyskupas yra antros kartos lietuvis. Jo motina kilimo iš Betygalos, o tėvas iš kaimyninės parapijos. Naujojo vyskupo tėvas jau miręs, o motina tebegyvena Čikagoje. Kai dabartinis popiežius vizitavo JAV-es, prel. P. Marcinkus buvo vienas jo palydos narys.

SOVIETŲ KOSMONAUTAI VAIKŠČIOJA ERDVĖJ

Norėdami kokiu nors būdu prislopinti amerikiečių atliktą skridimą aplink mėnulį, sovietai iššovė du erdvėlaivius. Pirmajame erdvėlaivyje buvo vienas kosmonautas, o antrajame net trys. Abu erdvėlaiviai kuriam laikui susikabino ir tuo metu du sovietų kosmonautai perlipo į pirmąjį erdvėlaivį. Tai pirmas toks mėginimas. Panašūs erdvėlaivių susitikimai jau buvo atlikti amerikiečių, nors joks jų astronautas perlipti į kitą nėra bandęs.

TRUMPAI APIE VISKĄ

* Danija flirtuoja su Hanojum? Sklinda gandai, kad Danija, tur būt sekdama nekokiu Švedijos pavyzdžiu, žada užmegzti diplomatinius santykius su Šiaurės Vietnamu. (P.S., angliškai tariant, Something is rotten in the state of Denmark).

* Jungtinės Tautos virsta Babeliu? JT Saugumo taryba, kuriai dabar pirmininkauja suomis Max Jacobson, svarstys rusų ir ispanų kalbų vartojimą Jungtinių Tautų posėdžiuose. Iki šiol tebuvo naudojamos anglų ir prancūzų kalbos.

* Mao serga? Hong Kongą pasiekė žinios, kad Pekinge sudaryta keturiolikos partiečių grupė, kuri jau pasiruošusi perimti *raudonosios Kinijos vairą*, jeigu Mao nusibaigtų. Tai grupei vadovauja keturi budriausieji: Lin Piao, Chou En-lai, Chen Po-ta ir ponia Chiang Chin. Pastaroji yra... paties Mao žmona!

* Nusiginkluoja beginkliai? Meksika tapo septintąja valstybe, kuri ratifikavo branduolinių ginklų nenaudojimo sutartį. Ji tokių ginklų, žinoma, neturi ir, niekad neturės!

* Skurdžiai dalinsis skurdu? Paryžiuje, š.m. sausio mėn. pasirašyta tarp Prancūzijos ir Rumunijos tarpusavio mokslinio bei ekonominio bendravimo sutartis.

* Klausi - neklysi? Generolas Charles de Gaulle planuoja tarp š. m. vasario mėn. 10 ir 15 dienos atsiklausti prancūzų tautos apie senato reformas bei provincijų pertvarkymą. Jei daugumą *atsakys, kad su tomis reformomis* bei pertvarkymais sutinka, prezidentas de Gaulle laikys tai pritarimu, kad Prancūzija Izraeliui ginklų nebeturėtų duoti. Nežinome ir mes ką bendro turi tos reformos su Izraeliui teikiamais ginklais!

* Tikrai nekoks tėvelis? Stalino duktė Alleliujeva vėl žada išleisti knygą apie savo nusivylimą komunizmu ir kodėl ji pasiryžo palikti Rusiją. Knyga vadinsis "Tiktai vieneri metai"!

* Ar neturėtų susidomėti tuo Trudeau? Hamburgo teismas Vakarų Vokietijoj nubaudė vieną vokiečių laikraštį 25,000 dolerių bauda už tai, kad iškėlė viešumon Olandijos princesės ir josios vyro privačius reikalus. Pinigai turi būti užmokėti pačiai princesei Irenai!

* Ieškote buto? R.M. Nixon išnuomuoja New Yorke penktoj avenue, savo dvylikos kambarių butą. Butas pirktas 1963 metais tiktai už 100,000 dolerių.

Juozas Bačiūnas-Bachunas.

Sausio mėn. 23 d., ketvirtadienį, staigaus širdies smūgio ištiktas ir nuvežtas į Benton Harbour ligoninę ties Sodus, Mich. JAV. mirė Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkas Juozas Bachunas-Bačiūnas.

Juozas Bačiūnas buvo gimęs 1893 m. gegužės mėn. 24 d. Jurbarke.

Keturių metų amžiaus, su tėvais atvyko į JAV. Nuo ankstyvos jaunystės Juozas Bačiūnas aktyviai reiškėsi Amerikos lietuvių visuomeniniame gyvenime. Jis dirbo "Draugo" administracijoje ir laikraščio "Lietuva" spaustuvėje. 1916-1918 m. su kitais buvo atpirkęs ir leido dienraštį, o vėliau savaitraštį "Lietuva". Yra išleidęs daug leidinių lietuvių ir anglų kalbomis.

1968 m. Pasaulio Lietuvių *Bendruomenės Seimas vėl* išrinko Juozą Bačiūną pirmininko pareigoms sekančiai penkių metų kadencijai.

"Nepriklausoma Lietuva" kartu su visais lietuviais plačiame pasaulyje, liūdi netekus vieno iš nuoširdžiausių tautos veikėjų.

• Japonai už kiniečius? Į Santa Barbarą /Kalifornijoje/ atvyko 10 japonų politikų, kurie pasiryžę sušvelninti JAV laikyseną raudonosios Kinijos atžvilgiu. Tris dienas jie šnekėsis su penkiais įtakingais JAV senatoriais, kurių tarpe ir... Edward Kennedy.

• Rusai irgi manevruoja? Graffenwoehr, Vokietijoje amerikiečių karinė policija sulaikė 3 rusų karininkus, kurie nekviesti stebėjo NATO karinius manevrus.

• Rusiškas "Oswaldas" Maskvoje? Ties Kremliaus vartais kosmonautų pagerbimo parado metu, iš minios, į aukštų pareigūnų pusę buvo paleista šūvių serija. Sužeisti šoferis ir motociklistas. Sovietų agentūra Tass tik 24 val. po atentato pranešė, kad sulaikytasis piktadarys buvęs nepilno proto. Daugelis, tačiau, galvojo, jog jis buvęs netaiklus šaulys.

• Serga Kosyginas? Rusijos premjeras Aleksei N. Kosygin jau virš mėnesio nepasirodo įprastose funkcijose. Nebuvo jis nei kosmonautų pagerbimo parade. Kalbama, kad jis serga kepenų liga. /Neretai kepenų negalavimai yra susiję su perdažnu alkoholio vartojimu/.

NEPRIKLAUSOMA
LIETUVA

LITUANIE INDEPENDANTE
INDEPENDENT LITHUANIA

Už Lietuvos išlaisvinimą! For liberation of Lithuania!
Už ištikimybe Kanadai! For loyalty to Canada!

Authorized as second class mail by the Post Office Department, Ottawa, and for payment of postage in cash.

LEIDŽIA SPAUDOS B-VĖ "NEPRIKLAUSOMA LIETUVA"

Vyriausias redaktorius dr. Henrikas Nagys.
Vyr. redaktoriaus pavaduotojas Vacys Žižys.
Administratorius ir technikinis redaktorius Pranas Paukštaitis.
Tel. 366-6220
7722 George Street LaSalle, Montreal -- Quebec -- Canada.

Prenumerata metams:		Yearly Subscription Rates:	
Kanadoje	$6.00	Canada	$6.00
Amerika ir P. Amerika	$6.50	America & S. America	$6.50
Visur kitur	$7.00	Other Countries	$7.00
Atskiras numeris	$0.15	Single copy	$0.15

Adresų pakeitimas 25 ct. (su prenumerata arba pašto ženklais). Ilgalaikiai skelbimai, susitarus, gauna iki 50% nuolaidos.

ŠVIETIMO IR ŠEIMOS METAI

Galime, su pagrindu, pasidžiaugti ir pasididžiuoti, kad Montrealyje (esant Kultūros Fondo pirmininku kun. J. Borevičiui, S. J.) gimė mintis kiekvienus išeivijos metus įprąsminti, duodant jiems kokį nors išskirtiną pavadinimą. Šie metai pavadinti Švietimo ir Šeimos metais. Bet duoti vardą dar negana. Todėl visiems, o ypač mums montrealiečiams lietuviams tą tradiciją pradėjusiem, pravartu pagalvoti ką reikia daryti, kad šie pavadinimai netaptų tiktai paprasta kliše.

Apie švietimą prikalbėta ir prirašyta tomai. O tačiau konkrečiai nedaug nuveikta. Sakysim, lituanistinių mokyklų programos dar ir dabar laukia nuodugnios ir realistiškos peržiūros ir rimtų reformų. Įžvalgesni mokytojai juk puikiai žino, kad daugumas naudojamų vadovėlių netiktai nepritaikyti dabartinio jaunuolio galvosenai, bet dažnai parašyti gerokai šlubuojančia lietuvių kalba. Yra tekę peržvelgti nemaža pratiminių sąsiuvinių (workbook), kur kiekviename pusl. buvo nemalonių korektūros, sintaksės ir gramatinių klaidų! Visa krūva chrestomatijose atspaustų kūrinių yra, geriausiu atveju, diletantiški žodžių raizginiai. O nemaža eilėraščių jau prilygsta grafomanijos stebuklams! Argi tenka tada stebėtis, kad mokiniai tokius kūrinius sunkiai išmoksta? Ir suaugę jais tegali pasibaisėti. O tai atsitinka dažnai todėl, kad mokyklinius vadovėlius bei chrestomatijas sulipdo tam darbui netinkami asmenys.

Perdaug paprastos biurokratijos ir sukalkėjimo mūsų švietimo ir kultūrinių institucijų vadovybėse, nesuvokimas šių kraštų pedagogikos ir neieškojimas naujų metodų žudo mūsų išeivijos švietėjų nuoširdžias pastangas išmokyti vaikus savo kalbos.

Turėjome ir apie šeimos uždavinius simpoziumų bei paskaitų gausybę. Garbinome bei barėme tėvus, bet nepasakėme ko iš jų norime. Turbūt, labiausia, atsakomybės. Jokia šeštadieninė mokykla neįvykdys stebuklų, jei tėvai savo jaunaja karta nesirūpins patys. Tėvai, dažnu atveju, kažkodėl galvoja, kad šeštadieninių mokyklų mokytojai yra jų tarnautojai, kuriuos galima kritikuoti, mokinti, iš jų visko reikalauti, bet jiems nieko neduoti. Tokia pažiūra, deja, viešpatauja ir apie visus bendruomenės pareigūnus, lyg jie būtų vieša kiekvieno nuosavybė. Lietuvybė nėra šaukštu įpilama. Bendruomenės žmonės nėra virš žmogiai. Pačios lietuviškos šeimos turi auklėti savo vaikus, jei ne dėl kitos priežasties, tai vien dėlei to, kad vaikai juk daugiausia laiko yra (bent turėtų) būti tėvų priežiūroje.

Tokiu būdu, švietimo ir šeimos metai yra, pirmoj eilėj, mūsų visų atsakomybės metai. Mokyklos ir šeima turi darbuotis ranka rankon, jei norime iš viso savo gimtąją kalbą perduoti jauniesiems. Ir abi šios institucijos yra lygiai atsakingos už pasisekimą arba nepasisekimą.

Henrikas NAGYS

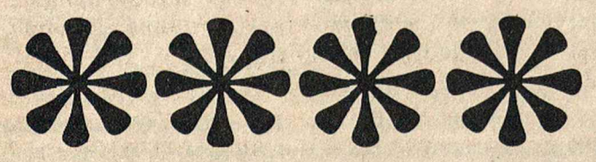

AUSTRALIJOS LB-nes NAUJA KRAŠTO VALDYBA

1968 Jubiliejiniais ir Lietuvos Laisvės Kovos metais, gruodžio 28-30 dienomis Adelaidės mieste vyko ALB XI-sios paprastosios sesijos Krašto tarybos atstovų suvažiavimas, kuriame dalyvavo 88 atstovai iš visų lietuvių kolonijų, net iš tolimojo Pertho apylinkės v-bos pirmininkas arch. p. Kateiva ir A. Klimaitis.

Su pakilusiomis tautinėmis nuotaikomis, vieningai ir nuoširdžiai atstovai apsvarstė gyvybinius lietuvybės išlaikymo ir Lietuvos laisvinimo reikalus. Išrinko naują vadovybę - ALB Krašto valdybą, didesne dalimi jaunosios kartos nariais. Naujai išrinktoji Krašto valdyba pareigomis pasiskirstė sekančiai:

1. S. Narušis - pirmininkas,
2. V. Patašius - II-sis vicepirm.
3. V. Jaras - iždininkas
4. D. Burneikienė - Grosaitė - Jaunimo reikalams,
5. A. Zakaras - I-sis vicepirm.
6. J. Maksvytis - Krašto Kultūros tarybos pirmininkas,
7. V. Asevičius - Aras - sekretor.

Suvažiavimas iškilmingai buvo atidarytas Adelaidės Lietuvių Namų aikštėje, priešais Jubiliejiniais ir Lietuvos Laisvės Kovos metais, Adelaidės Ramovėnų skyriaus pastatyto paminklo žuvusiems už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę.

Ramovėnų garbės sargybai gerbiant, tautos himną giedant, buvo iškeltos tautinės vėliavos ir jos plevėsavo per tris dienas iki suvažiavimo uždarymo, kuris ta pačia tvarka buvo atliktas, nuleidžiant vėliavas su tautos himnu.

Suvažiavimui vadovavo prezidiumas iš pirmininko teis. S. Čibiro, du vice-pirmininkai: p. arch. Kateiva, Alg. Dudaitis ir sekretoriai p. S. Dunda ir p. Martinkus.

Tuo pačiu metu vyko ir penktosios Lietuvių Dienos, kurias surengė Adelaidės apylinkės valdybos sudarytas Lietuvių Dienoms rengti prezidiumas iš pirmininko p. J. Lapšio, sekretoriaus p. V. Radzevičiaus, iždininko p. K. Pociaus ir sol. G. Vasiliauskienės, bei visos eilės sekcijų vadovų, buvo pravestos kuo iškilmingiausiai ir įspūdingai visuose tautiniuose-kultūriniuose bei meniniuose parengimuose su dideliu tautiniu entuziasmu.

Buvo ypatingai įspūdingas Dainų šventės koncertas: jungtinių chorų, moterų-vyrų ir visų bendras. Be to, labai gražiai pasirodė jaunimas savo koncertais.

Koresp.

AUSTRALIJOS L.B. JUNGTINIS MOTERŲ CHORAS, PASIRODĘS LIETUVIŲ DIENŲ METU ADELAIDE'JE. CHORUI VADOVAVO STASYS ŽUKAS.
v. vilkaičio nuotrauka

AUSTRALIJOS L.B. KRAŠTO TARYBOS PREZIDIUMAS XI-SIOS SESIJOS METU. ANTRAS IŠ KAIRĖS - PIRMININKAS, ADVOKATAS S. ČIBIRAS.
M. VILKAITIENĖS nuotrauka.

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA

Jonas Jasaitis, ALTos valdybos vicepirmininkas ir JAV Lietuvių Bendruomenės Tarybos narys su ponia pakviesti dalyvauti JAV prezidento Richard M. Nixon inauguracijos iškilmėse.

****

Julius Pakalka, buv. ALT Chicagos skyriaus pirmininkas, surengęs sukaktuvinių metų Vasario 16 - tosios minėjimą, pakviestas dalyvauti naujai išrinkto Illinois gubernatoriaus Richard B. Ogilvie inauguracijos iškilmėse.

****

Vyr. sktn. Regina Kučienė su vyru Viktoru pakviesti dalyvauti prezidento Richard M. Nixon inauguracijos iškilmėse.

Regina ir Viktoras Kučai, aktyviai reiškiasi skautų veikloje, talkina Amerikos Lietuvių Tarybai ir taip pat daug darbavosi III-jai Tautinių Šokių Šventei rengti komitete.

BATUN SĖKMINGAI VYKDO SAVO VIZITUS

Š. m. pradžioj BATUN atstovai aplankė Olandijos, Norvegijos ir Pietų Afrikos ambasadorius prie Jungtinių Tautų. Visi pasikalbėjimai buvo labai nuoširdūs, nes kiekvienas ambasadorius domėjosi Baltijos kraštais ir jų likimu.

Pietų Afrikos ambasadorius M. I. Botha, pareikšdamas savo pritarimą kovai už Estijos, Latvijos ir Lietuvos laisvę, priminė, kad Baltijos kraštai yra vienas geriausių pavyzdžių Sovietinio kolonializmo.

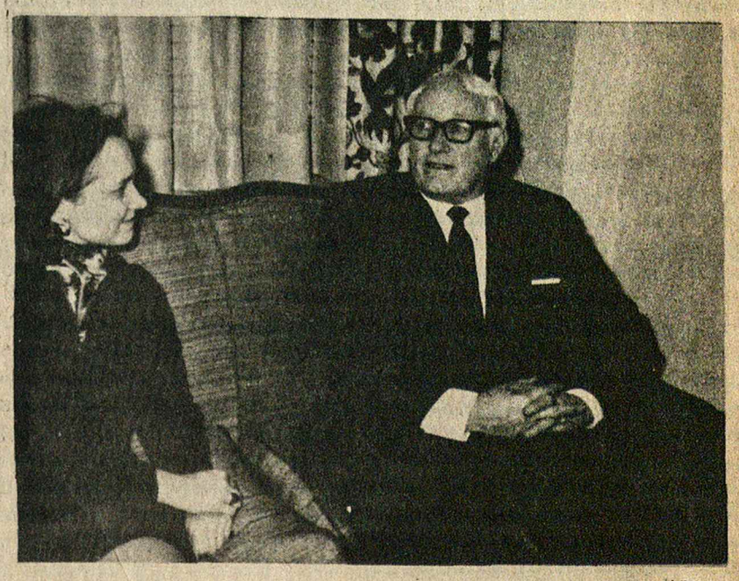

Pietų Afrikos ambasadorius M.I. Botha kalbasi su S. Gedvilaite, Baltų delegacijos atstove. Photo R.D. Paegle, M.D.

Skyrių veda skautininkas L. Eimantas
1496 Mardell Place, London, Ontario, Canada

V-TOS TAUTINĖS STOVYKLOS VAIZDŲ ALBUMAS

Brolijos vadija nutarė išleisti V tautinės stovyklos vaizdų albumą. Leidinyje bus fotografijų iš įvairių pastovyklių, o taip pat ir papildomų stovyklos vaizdų.

Visus foto mėgėjus bei vienetų vadovus prašome siųsti fotografijas šiam leidiniui iki š. m. vasario mėn. 15 d. v. s. Vladui Vijeikiui, 4346 So. Western Ave., Chicago, Ill. 60609.

Panaudojus fotografijos bus grąžintos.

SESERIJOS-BROLIJOS VADOVŲ SUVAŽIAVIMAS

Seserijos - Brolijos vadovų suvažiavimas įvyks 1969 metų balandžio mėn. 20 d. savaitgalį, Dainavos stovyklavietėje prie Detroito, Mich.

Jau dabar pagalvotina, kas suvažiavime reiktų pagvildenti esamas negeroves šalinti, ir ateities planus paruošti. Suvažiavimo programinę dalį ruošia Seserijos vyr. skaut. R. Kučienė ir Brolijos ps. M. Jakaitis. Siųskime jiems konkrečias sugestijas ir gausiai dalyvaukime suvažiavime.

BROLIJOS FOTO PARODA Į UŽJŪRIUS

Foto paroda, kurios užuomazga buvo Tautinėj stovykloj, dabar žymiai papildyta - parodyta eilėje Amerikos vietovių. Šiuo metu paroda jau pakeliui į Australiją, kur ją globos skautininkas Vosylius. Malonu pažymėti, kad parodos išlaidas apmoka Amerikoj dabar gyveną iš Australijos atvykę keli broliai. Dar maloniau pažymėti, kad Australijos rajono tautinėn stovyklon, prasidėjusion sausio 3 dieną, išvyko Brolijos vyriausias skautininkas v. s. Vl. Vijeikis.

STOVYKLINĖ UNIFORMA

Uniforma, kuri buvo dėvima V-toje tautinėje stovykloje įvairių Brolijos šakų, Brolijos vadijos nutarimu, patvirtinta stovykliniam naudojimui pėr ateinančias vasaras.

Uniformą galima įsigyti Brolijos Tiekimo skyriuje.

ŽYGIS PAS ŠV. TĖVĄ

Žygis pas šv. Tėvą dėl tikėjimo laisvės Lietuvoj, jau smarkiai juda. Įvairios lietuvių jaunimo organizacijos išvystė platų sąjūdį. Lietuvių Skautų Broliją šiame sąjūdyje atstovauja ps. Algirdas Muliolis, gyv. Euclid mieste, Ohio.

Brolijos infor.

RŪPINASI SAVO PRIEAUGLIU

Londono lietuvių skautų vietininkija visada kreipia reikiamą dėmesį į šeštadieninės mokyklos mokinius, nes iš čia ateina dažnai nemaža paukštyčių ir vilkiukų. Jau daugiau kaip 10 metų skautų ruošiama Kalėdų eglutė kasmet vis įgyja jaunųjų tarpe didesnio populiarumo ir jų tėvelių įvertinimo bei dėkingumo. Šiemet skautai, mokyklos talkininkaujami, gausiai susirinkusiems vaikučiams ir jų tėveliams, davė tikrai gražią ir turiningą programėlę. Vaidinimėlis - Kalėdų vaizdelis - ypač savo rūbų spalvingumu ir įvairumu - daugelio buvo labai karštai sutiktas. Puikios deklamacijos, tautiniai šokiai ir kiti pasirodymai, Kalėdų senelį labai maloniai nuteikė. Todėl jis visus vaikučius apdovanojo gražiomis dovanėlėmis. Reikia pažymėti, kad skautai vaikučiams parūpina vertingas dovanėles ir niekad iš tėvų jokio mokesčio nerenka. Taip pat skautai visiems Kalėdų eglutės dalyviams paruošia kavutę ir užkandžius bei minkštuosius gėrimus. Lėšas visiems šitiems dalykėliams jie sutelkia per parengimus ar kitais būdais.

Visi Eglutės dalyviai skirstėsi labai patenkinti.

L. E-tas.

INFORMACIJA

S. Lozoraitis jr., Lietuvos pasiuntinybės prie Šv. Sosto sekretorius, pavaduodamas min. S. Girdvainį, š. m. sausio mėn. 11 d., kartu su visu diplomatiniu korpusu, buvo priimtas Jo Šventenybės Popiežiaus Pauliaus VI, kuriam naujųjų metų proga išreiškė nuoširdžius sveikinimus Lietuvos vardu.

Šventasis Tėvas, dėkodamas už sveikinimus, užtikrino, kad Lietuva ir jos reikalai yra visuomet Jo mintyse.

Audiencijai baigiantis Šv. Tėvas visiems diplomatams ir jų atstovaujamiems kraštams suteikė Apaštališkąjį Palaiminimą.

Gerb. p. BAČIŪNIENĘ ir artimuosius, nenuilstamam tautinės dvasios ir solidarumo puoselėtojui --- PLB-nės pirmininkui JUOZUI BAČIŪNUI mirus, liūdime ir reiškiame giliausią užuojautą

KLB MONTREALIO SEIMELIO PREZIDIUMAS.

Mielo choristo Jono VASILIAUSKO žmonos motinai Petronėlei MASECKIENEI mirus, nuoširdžią užuojautą reiškia

Aušros Vartų Parapijos Choras.

Ponią GALINĄ ŠIMAITIENĘ, giliaus liūdesio valandoje, jos mamytei mirus JAV-se, nuoširdžiai užjaučiame

V. Valka ir Žakevičiai.

NAUJŲ KELIŲ MŪSŲ POLITIKOJE BEJIEŠKANT

MUMS REIKALINGI SĄJUNGININKAI

Realiai į dabartinę politinę padėtį žiūrint, jokia vidurio ar rytų Europos tauta (tame skaičiuje ir mes) pavieniui veikdama, sau nepriklausomybės atkovoti negalės.

Išvada - visos vidurio - rytų Europos tautos privalo veikti bendrai susitarus. Visą pokarinį laikotarpį, ir atrodo net dabar, mūsų vyriausi ir vietos politiniai veiksniai vis galvojo ir galvoja, kad ateis kada laikas, kad JAV-bės kariniame konflikte susikirs su Sovietų Sąjunga.

Manyta, kad, padedant užinteresuotoms vakarų Europos valstybėms, pirmoje eilėje Vak. Vokietijai, JAV-bės karą prieš Sovietų S-gą laimėsianti ir išlaisvins Vidurio ir Rytų Europos pavergtas valstybes, jų tarpe ir Lietuvą. Ar taip galėtų įvykti - nėra tikras dalykas, tik klaustukas.

Kažin kodėl mūsų politikai užmiršta, kad visą pokarinį laikotarpį (jau 23 metai), JAV-bės šioje srityje pasireiškė mažai. Priešingai, įtampa tarp JAV-bių ir Sovietų S-gos nedidėja, o palaipsniui mažėja. Atrodo, kad, turint galvoje atominių ir vandenilinių ginklų apytikrį balansą, šis procesas tęsis ir toliau.

Sovietų S-gos neseniai įvykdyta galutinė Čekoslovakijos okupacija, gal būt, JAV-bėms ir Vak. Europos valstybėms atidarė akis ir priminė, kad Sovietų S-ga savo tikslo-"pasaulio užvaldymo" dar neatsisakė.

Šio Sovietų S-gos "okupacinio žygio" rezultate, vakariečių buvo imtasi palyginamai menkų ir tiktai gynybinio (defenzyvinio) pobūdžio priemonių. Pav. NATO nutarta nebevežti iš Europos namo JAV-bių, Kanados ir Did. Britanijos kar. dalinių. Žadama 1969 m. pavasarį papildomai atsiųsti mažą kiekį kar. dalinių. Taip pat NATO suorganizavo Sovietų S-gos laivyno (jau beveik lygaus savo dydžiu JAV-bių laivynui) Viduržemio jūroje judesių sekimo centrą Italijoj Kai kurios NATO valstybės žada patobulinti savo kariuomenės ginklavimą, tam paskirdamos palyginamai labai menkus (turint galvoj ginklų kainas) papildomus kreditus.

Tačiau tos spaudoj paminėtos papildomos karinės priemonės atrodo neatsveria Sovietų S-gos naudai, po Čekoslovakijos okupacijos, pakitėjusios situacijos. Nežiūrint tų faktų, jau 1968 m. gruodžio m., tik praėjus 4 mėnesiam po Čekoslovakijos okupacijos. politinėj spaudoj vėl rodos balsų, kad reikia naujų pastangų politinei įtampai sumažinti ir stengtis santykius su Sovietų S-ga sušvelninti-pagerinti. Tai vėl siūlomos nuolaidos. Iš politinės vak. spaudos aišku, kad, Čekoslovakijos atveju, JAV-bės, žiūrint iš pavergtų tautų taško, pasirodė ypač neveiksmingos. Tos spaudos žiniomis, Sovietų S-ga dar dvi savaites prieš Čekoslovakijos okupaciją, per savo diplomatinį atstovą, įspėjo JAV-bių vyriausybę apie jos numatomą vykdyti okupaciją. Vietoj lauktino (mūsų akimis) Čekoslovakijos vienu ar kitu būdu užstojimo ar gynimo, JAV-bių vyriausybė atsakė, kad Čekoslovakijos okupacija-tai Sovietų S-gos "vidaus reikalas", ir kad JAV-bės į tą reikalą nesikišiančios. Taip JAV-bės ir padarė.

Man rodos, kad analoginiai iš to pavyzdžio aišku, kad ir Lietuvai iš JAV-bių jokios realios pagelbos, žiūrint blaiviu protu, tikėtis netenka.

Visokių JAV-bių politikų, ypač rinkimų proga, Lietuvos naudai dažni pareiškimai yra tik gražūs žodžiai, nes nieko realaus ir nemanoma yra daryti. Prisiminkime, kad iki šio laiko, nežiūrint pabaltiečių pakartotinų pastangų ir JAV-bių kongreso rezoliucijų, JAV-bių vyriausybė neranda reikalo nei nerodo noro iškelti Pabaltijo klausimą nors svarstymui Jungtinėse Tautose. O iš kitos pusės, dėl tokios mažos salos NAURU tik su 6.000 gyventojų (esančios nepertoli nuo Australijos žemyno), Jungtinėse Tautose buvo daug kalbama bei svarstoma ir galų gale, 1968 m. tapo nepriklausoma valstybe. Atrodo stebuklas, tačiau tai faktas.

Mano galva, atėjo laikas mūsų politikams suprasti ir įsisąmoninti, kad JAV-bės dėl Pabaltijo valstybių laisvės tikrai su Sovietų S-ga nekariaus ir dėl jų laisvės klausimo santykių gadinti nenori. Iš politinių žurnalų patiektų informacijų atrodo, kad jei 1969 m. Sovietų S-ga galutinai okupuos Rumuniją ir tuomet JAV-bės nežada kištis ar užstoti. Tačiau dėl Jugoslavijos užpuolimo JAV-bės žada Jugoslaviją paremti, bet tik ginklų ir karinių reikmenų tiekimu. Tik jei būtų puolama Vak. Vokietija, tuomet JAV-bės ją remtų savo ginkluotomis jėgomis. Tačiau, vokiečių spaudos informacijomis, Vak. Vokietijos vyriausybė nėra pilnai įsitikinusi, kad JAV-bės tikrai ir visomis pajėgomis ją rems, gal tik konvencionaliais ginklais ginkluota kariuomenė. Dėl vandenilinių ginklų paramos nėra pilno sutarimo.

Bendrai atrodo, kad tikimumas, jog JAV-bės visus rems, yra smarkiai susvyravęs.

Turint galvoje tokias perspektyvas, ką gi mūsų politikai turėtų daryti?

Pirmiausia, jau seniai metas nustoti "maitinti" mūsų visuomenę gražbylyste bei visokiom skambiom deklaracijom. Čia turiu pareikšti, kad kiek rimčiau galvojanti mūsų visuomenė gražiems bei skambiems žodžiams nebetiki. Visuomenė laukia, kad politikai pradėtų ieškoti mūsų politikos kryptyje ir žygiuose naujų idėjų ir naujų kelių. Tai todėl, kad ligi šiol vestoji politikos kryptis bei žygiai Lietuvos išlaisvinimo nepriartino.

Nenorėkim sulaukti nelaimės, kada visuomenė nustos pasitikėti savo politikais ir net tikėjimo, kad, kada nors bus išlaisvinta Lietuva, dar apgyventa daugumoje lietuviais ne tik iš kraujo, bet ir lietuviškai kalbančiais.

VIDURIO IR RYTŲ EUROPOS FEDERALINĖS VALSTYBĖS IDĖJA

Analoginėje politinėje padėtyje su mumis yra ne tik Estija ir Latvija, bet ir Lenkija, Čekoslovakija, Ukraina, Baltgudija, Vengrija, Bulgarija ir Rumunija, pastarosios gal kiek su platesne savivalda.

Australijoje, Sydney mieste, exilų-emigrantų vadų tarpe atgimė, neperseniai, dar Vokietijoj stovyklose teoretiniai neplačiai kelta idėja-sukurti Vidurio-Rytų Europos tautų federalinę valstybę, kurioj kiekvienas štatas (valstija - tauta) turėtų lygias teises. Į šią federalinę valstybę įeitų Estija, Latvija, Lietuva, Lenkija, Baltgudija, Ukraina, Čekoslovakija, Vengrija ir, gal būt, Rumunija, Bulgarija, Jugoslavija, sudaryta iš Kroatijos, Serbijos, Slovenijos, bei Albanijos.

Tokia federalinė valstybė su apie 150 milijonų gyventojų, būtų pakankamai stipri atsispirti ir Rusijai iš rytų ir suvienytai Vokietijai iš vakarų.

Kaip buvo per šimtmečius praeityje, pavieniui nei viena iš federalinėn valstybėn įeisiančių tautų negalėtų atsispirti nei Rusijai, nei Vokietijai, nežiūrint kokia ten bebūtų socialinė santvarka, ar jos būtų "baltos", "rudos" ar "raudonos".

1968 m. spalio mėn. 6 d. šių exilų-emigrantų atstovai, susirinkę Sydney, Lenkų namuose, išrinko organizacinį komitetą, A. Tarybą (Council) Vidurio-Rytų Europos valstybių federacijai sukurti. Tos federalinės valstybės idėją norima pirmiausiai išplėsti exilų - emigrantų tarpe netik Australijoj, bet ir kituose kontinentuose ir taip pat tautos kamieno visuomenės tarpe. Organizacinis komitetas šiuo metu ruošia organizacijos ir darbo statutą būsimai Australijos Tarybai (Council) Vidurio - Rytų Europos federacijai sukurti.

Ateityje laukiama, kad visuose didesniuose kraštuose exilų atstovai suorganizuos savo Tarybas (Council) Vidurio - Rytų Europos federacijai kurti. O vėliau visų kraštų tarybos išrinks Pasaulio Tarybą Vidurio-Rytų Europos federacijai kurti - organizuoti.

Šiame exilų atstovų Sydney susirinkime, išrinkusiam Organizacinį komitetą steigti Austr. Tarybą (Council) Vidurio -Rytų Europos federacijai kurti, dalyvavo ir Australijos Liet. B-nės Krašto valdybos skirti atstovai.

Šie atstovai pritarė idėjai ir minčiai pirmiausiai suorganizuoti Australijos Tarybą (Council) Vidurio - Rytų Europos federacijai kurti. Pirmiausias konkretus darbas iš exilų atstovų susirinkime reikštų minčių, būtų principe federalinės Vidurio - Rytų Europos idėjos išplėtimas kiekvienos užinteresuotos tautos plačios visuomenės tarpe.

Antruoju tikslu būtų bendras visos tos grupės tautų emigrantų veikimas politinėje srityje.

Bendrai veikiant tikimasi daugiau pasiekti gyvenamo krašto politikus įtaigojant. Mat, kaip atstovai stambaus vieneto būsimos federalinės valstybės su apie 150 milijonų gyventojų, tikimasi sulaukti daugiau ir realios paramos ir iš vakariečių, ir iš JAV-bių vyriausybių.

Mūsų tautiečių tarpe ši nauja idėja tik pradedama platinti. Kad ši idėja turėtų būti stipriai remiama parodo pav. vienas netolimos praeities faktas.

1968 m. viduryje Adelaidėje, (Australijoj) Pabaltiečių-Estijos, Latvijos ir Lietuvos emigrantų bendruomenių vadovybės Australijoj suruošė platesnę politinę konferenciją su prijungta kultūrine programa. Į šią politinę konferenciją buvo pakviestas Australijos ministeris pirmininkas p. J. Gorton. Deja, jis atsisakė dalyvauti ir savo rašte dar patarė nekviesti nei kitų ministerių. Žinoma, rengėjai buvo užgauti. Iš daugelio kviestųjų politikų dalyvavo tik keli antraeiliai vietos parlamentarai. Kodėl gi taip įvyko? Mat, jei šioje politinėje konferencijoje dalyvautų Australijos ministeris p-kas ar kuris kitas ministeris, tai vietos anglų spauda būtų šią konferenciją plačiau paminėjusi-išreklamavusi. Gi šiuo metu Australijos vyriausybė aiškiai nori palaikyti gerus santykius su Sovietų S-ga (seka JAV-bių pavyzdį), todėl dėl kokių ten pabaltiečių tiesa, jau dabar Australijos piliečių, kurių čia iš viso tik apie 40.000, santykių su Sovietų S-ga gadinti neapsimoka. Politikoje sentimentų nėra.

Manyčiau, jei tokia politinė konferencija būtų suruošta ne vien pabaltiečių, o platesnė - kartu dalyvaujant lenkams, čekoslovakams, ukrainiečiams, vengrams ir kitiems, tai didesnio svorio vietos politikai dalyvautų, kadangi per rinkimus emigrantų, kurių čia iš Europos apie 10% visų rinkikų, būtų svarbūs jų balsai. Mat, pav. lenkų Australijoj apie 200.000, ir nemaža jų tarnavusių anglų kariuomenėj, o visų pabaltiečių čia tik arti 40.000. Skaičius svarbus per rinkimus.

Panašiai čia (Australijoj) pav. ukrainiečių daugiau kaip visus pabaltiečius kartu sudėjus. Ukrainiečiai politinėje srityje ir veiklūs, ir veržlūs.

Manau, panašių dalykų-skaičių santykių - yra ir kituose kraštuose. Pav. vietos lenkai sakosi, būk, JAV-bėse yra net 10 milijonų lenkų ir jų ten yra ir kongreso atstovų.

Išvadoje atrodo, kad ateityje politinės kovos arenoje mums nepakanka bendros veiklos tik su pabaltiečiais, reikia "sąjungininkų" žymiai daugiau. Turim visuose kraštuose sueiti į artimesnį kontaktą su kitų pavergtų tautų emigrantais, kurių tautos yra panašioje, o kartais geresnėje politinėje situacijoje, kaip mes. Pirmiausia, reikia baigti nesantaiką bei "šaltąjį karą" su lenkais.

Vienu žodžiu, ateityje visų pavergtų tautų veiksniai-politikai turėtų veikti išvien, susitarę, už mūsų ir kitų pavergtų tautų laisvę.

Manau, kad tokios bendros politinės veiklos principus tenka taikyti ir pav. Kanadoje, ir JAV-bėse, ir kitur.

Norisi sulaukti, kad mūsų politikai šiai idėjai nuoširdžiai ir veiksmingai netik pritartų, bet ir ta kryptimi pradėtų veikti.

V. Senulis.

TAIP "LINKSMI" ŽMONĖS DABAR LIETUVOJ

Pr. metų (spalio 5 d. laidoj) "Literatūros ir Meno" bendradarbis rašė apie dainavimą dabartiniam pavergtos Lietuvos kaime. Esą, prieš keletą mėnesių Pasvalio rajono laikraštyje tekę jam skaityti straipsnelį, kuriame skundžiamasi, jog dabartiniuose Lietuvos kaimuose benutilstančios dainos.

Šiandien mūsų tėviškė — dainos kraštas. Ir seni, ir jauni — šokėjai, dainininkai, muzikantai. Kas vienuoliktas Lietuvos žmogus dalyvauja meno saviveikloje. Lietuvišką dainą išgirdęs, šokį išvydęs, ne vienas užjūrio lietuvis, atvykęs į viešnagę, ašarą nubraukė.

A. Mežansko nuotr.

KUR NEMUNAS TEKA...

Iš "Gimtojo Krašto" 45-nr. 1968 m.

Ano Pasvalio laikraščio bendradarbio teigimu, dabar nebeišgirsi nei šienpiovių, nei rugelių piovėjų, nei, pagaliau, subatvakarinių dainų. Esą, nebeskardena jos ir tradicinėse pasvaliečių gegužinėse. Jaunimas, girdi, ar nebemokąs, ar nebenorįs dainuoti...

"Literatūros ir Meno" gi bendradarbis-tokius teigimus norėtų užginčyti. Esą, neseniai, jam tekę lankytis tame krašte ir pasėdėti "prie alučio" kaimo vestuvėse. O kur vestuvės, girdi, - ten ir jaunimas, ten, pagaliau, ir dainos. Jaunimas, vis dėl to, dainuojąs. Bet ką jis dainuojąs? - Gi viską, tik ne savo krašto, ne savo tėviškės dainas. Kaip matome-"kontraversija".

Pagaliau, pakliūna į mano rankas ir "Gimtojo Krašto" praeitų (1968 m.) Nr. 45 (93), iš lapkričio 7 d.

Ir tenai norima mus, (ypač svetur gyvenančius), įtaigoti, kad dabartinėj Lietuvoj esą "labai linksma". Šiandien, girdi, mūsų tėviškė - dainos kraštas. Ir seni, ir jauni-šokėjai, dainininkai, muzikantai. Kas vienuoliktas Lietuvos žmogus dalyvauja meno saviveikloje. Lietuvišką dainą išgirdęs, šokį išvydęs, ne vienas užjūrio lietuvis atvykęs į viešnagę, ašarą nubraukė. (Tai-pažodžiui-cituota iš minėto "Gimtojo Krašto" numerio).

O čia-"Nepr. Lietuvos" skaitytojams pasižiūrėti-jungiu iškarpą iš ano "Gimtojo Krašto" numerio, kuriame vaizduojami anie "linksmieji žmonės" - du muzikantai: senas ir jaunas, abu su muzikos instrumentais.

Ir, sakykite, (nebent mūsų akys gerai nebeveikia?), ar tai tokie "linksmi" dabartinės Lietuvos dainuojančių ir muzikuojančių žmonių veidai?

Juk tai kalėjime laikomų

Nukelta į 6 psl.

Kanada mums yra gera!

Tai žodžiai daugelio žmonių, kada jie tampa Kanados, jų naujai pasirinktos tėvynės, piliečiais.

Kiekvienais metais arti 60,000 žmonių iš visų pasaulio šalių tampa Kanados piliečiais.

Ar jūs esate kvalifikuotas Kanados pilietybės suteikiamoms privilegijoms ir atsakomybėms gauti?

Apie tai sužinokite ir pasitikrinkite jums artimiausiame Kanados Pilietybės Teisme / Canada Citizenship Court /.

Jie yra pasiruošę jums patarnauti sekančiose vietovėse: HALIFAX, MONCTON, MONTREAL, OTTAWA, SUDBURY, TORONTO, HAMILTON, ST. CARHARINES, KITCHENER, LONDON, WINDSOR, WINNIPEG, REGINA, SASKATOON, CALGARY, EDMONTON ir VANCOUVER. Taip pat jūs galite rašyti šiuo adresu: --- The Registrar of Canadian Citizenship, Secretary of State Department, O t t a w a.

GOVERNMENT OF CANADA --- KANADOS VYRIAUSYBĖ

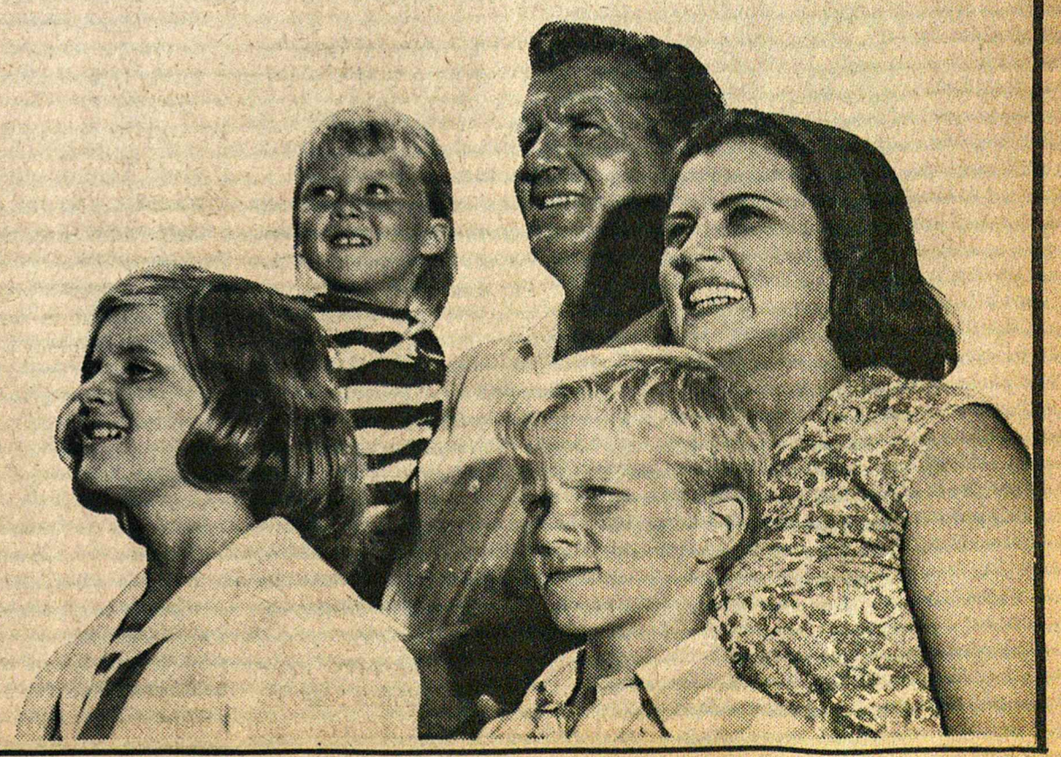

KULTŪRINIS PUSLAPIS

KULTŪRINĖ KRONIKA

Artinantis G. Milašiaus mirties 30 metų sukakčiai, jo draugų prancūzų grupė ėmėsi iniciatyvos pažymėti paminkline lenta namus, kuriuose poetas gyveno paskutiniuosius metus ir mirė. Lentos užraše, tačiau, nenumatyta paminėti, kad Milašius buvo lietuvių kilmės.

Lietuvių Bendruomenės Prancūzijoje vadovybė atkreipė į tai iniciatorių dėmesį ir prašė šią spragą atitaisyti, konstatuodama, kad Milašiaus kūryboje yra ryškūs ir lietuvių dvasios elementai, kurie taip pat parodo poeto lietuvišką kilmę. Bendruomenės vadovybės pageidavimu min. S. Lozoraitis pasiuntė iniciatoriam laišką, kuriame parėmė Bendruomenės prašymą ir priminė, kad Milašius daug metų garbingai ir sėkmingai tarnavo Lietuvai kaip jos diplomatinis atstovas Paryžiuje.

— — —

Vilniaus universiteto lietuvių kalbos katedros vedėjas docentas Vytautas Mažiulis neseniai apgynė disertaciją filologijos mokslų daktaro laipsniui įgyti. Disertacijos tema - Lietuvių ir indoeuropiečių kalbų santykiai. Ši disertacija esanti tūkstantoji pokario metais Lietuvoj parengta disertacija. Tiesa, ji tik penkiasdešimt pirmoji disertacija daktaro laipsniui. Kitos 949 buvę mokslų kandidato laipsniui, kuris yra maždaug amerikinio "masterio" atitikmuo.

— — —

"A. Mickevičiaus slėnyje, prie akmens, pažymėto poeto inicialais ir data 1823 METAI, kukliai glaudžiasi baltų chrizantemų puokštė".

Tai nebe pirmas toks liudijimas, kad Lietuvoj šiais laikais neretai atsiranda gėlių puokščių prie tokių legendinių praeities paminklėlių, kaip "Mickevičiaus akmuo", daugelio "Birutė" vadinamoji Petrikaitės-Tulienės metalo skulptūra Palangoj prie Birutės kalno (ties buvusiu "Liurdu"), ar kitų panašios reikšmės vietų, prie kurių partija neorganizuoja iškilmingų vainiko uždėjimų. (E.)

— — —

Praėjusio gruodžio sekmadieniniame Waterburio (Conn.) dienraščio The Republican priede ištisi keturi puslapiai buvo paskirti iliustruotam straipsniai apie prof. Igną Končių ir jo medžio drožinius. Nuotraukose parodyti penki prof. Končiaus kūriniai (vienam iš jų paskirtas priedo pirmasis puslapis), o straipsnyje papasakoti tų kūrinių autoriaus ryškieji biografijos bruožai, susieti ir su Lietuvos šio šimtmečio svarbiaisiais istorijos posūkiais. (Elta)

LITUANISTIKA FORDHAMO UNIVERSITETO VASAROS SEMESTRE

Fordhamo universitetas (Bronx, N. Y.) jau 11 metų ruošia lituanistikos kursus vasaros semestro metu. Per tą laika apie 300 studentų buvo šių kursų klausytojais. Atsižvelgiant į šių 1969 metų ypatingą paskirtį Amerikos lietuvių išeivijai, lituanistikos programa šiame universitete praplečiama ir sustiprinama. Iki šių metų lituanistika vasaros semestruose buvo kolegijos lygio, šią 1969 metų vasarą bus pridėti ir du aukštesnieji (graduate) kursai.

Kolegijos lygio kursai:

1. Lietuvių kalba pradedantiems (6 kreditai),
2. Lietuvių kalba pažengusiems (6 kreditai).

Aukštesnieji (graduate) kursai:

1. Lietuvių k. fonetika ir morfologija (3 kr.),
2. Lyginamoji baltų kalbotyra (3 kr.).

Šią vasarą tikimasi suburti didesnį klausytojų skaičių ir, kiek sąlygos leis, sutelkti stipresnes dėstytojų jėgas. Nuolatiniais dėstytojais kviečiami: prof. A. Sennas, prof. A. Salys, prof. A. Vasys, lektorius V. Čižiūnas ir asistentė p-lė R. Salytė. Svečiais lektoriais specialiam ciklui paskaitų iš Lietuvos archeologijos, istorijos, tautosakos ir literatūros kviečiami: dr. J. Puzinas, dr. A. Klimas, dr. K. Ostrauskas, J. Brazaitis, dr. J. Kazickas, dr. A. Šlepetytė-Janačienė, dr. St. Bačkis ir St. Barzdukas.

Stipendijos. Šių metų lituanistikos kursus Fordhame remia JAV LB-nės Švietimo Taryba, skirdama dvi pilnas stipendijas, į kurias įeina mokestis už mokslą universitetui ir $ 440 pragyvenimui semestro metu. Šios stipendijos skiriamos aukštesniuosius (graduate) kursus lankantiems.

Čia kalbamoms stipendijoms kandidatais turi būti lietuviai studentai, studijuoją kalbas ir filologiją graduate lygyje arba ketvirtame kolegijos kurse (seniors). Kandidatams parinkti numatyta komisija. Jos nariais pakviesti asmenys, gyveną įvairiose JAV vietose, kad studentams būtų lengviau pasiekti kurį vieną jų ir tartis su juo.

Į šią komisiją yra pakviesti:

Prof. Antanas Salys, Philadelphia, Pa.
Prof. Antanas Klimas, Rochester, N. Y.
Dr. Petras Jonikas, Chicago, Ill.
Prof. Juozas Tininis, Hollywood, Calif.
PLB valdybos vicepirm. Stasys Barzdukas, Cleveland, Ohio.
ALB Švietimo Tarybos pirm. Jonas Kavaliūnas, Beverly Shores, Ind.
Prof. Vladas Jaskevičius, S. J., New York, N. Y.
Prof. Antanas Vasys, New York, N. Y.

Kandidatas stipendijai turi įteikti iki balandžio 1 d. vienam kuriam šios komisijos narių savo mokslo pažymėjimus (transcript), dviejų profesorių rekomendacijas ir vietinės Lietuvių Bendruomenės valdybos ar kurio žinomo lietuvių veikėjo rekomendaciją. Prie šių dokumentų kandidatas prideda užpildytą kursų anketą ir 25-ių dolerių čekį Fordham University Lithuanian Program vardu. Tie pinigai bus jam grąžinti mokslui prasidėjus. Stipendijatui neatvykus į kursus, pinigai negrąžinami.

Aukščiau minėtos komisijos narys, patikrinęs kandidato dokumentus ir pasikalbėjęs su juo, visą kandidato bylą persiunčia Fordham universitetui su savo rezoliucija iki balandžio 15 dienos.

Kolegijos lygio kalbos kursams yra taip pat kelios stipendijos po 200 dol., tačiau jų neužtenka. Turima vilčių, kad mūsų visuomenė parems stipendijų fondą, tuo būdu įgalindama juo daugiau jaunuolių studijuoti lituanistiką. Kandidatai šioms stipendijom turi prašymą laiško forma ir užpildyti anketą iki balandžio 15 d.

Vasaros semestras Fordhamo un-te prasidės birželio 16 d., baigsis rugpiūčio 9 d.

Studentai gali apsigyventi unto bendrabutyje. Tuo reikalu, kaip ir visais kitais informacijų ar anketų reikalais prašoma kreiptis:

The Lithuanian Program,
Fordham University, Box AA
Bronx, N. Y. 10458, U. S. A.

PROF. A. RAMŪNAS LKDS CENTRO KOMITETE

Š.m. sausio 17-18 dd. su LKDS Centro komitetu pasitarti į Clevelandą buvo atvykęs prof. dr. Antanas Paplauskas-Ramūnas, Otavos universiteto pedagoginių mokslų katedros vedėjas ir Palyginamosios Pedagogikos Centro direktorius. Ta proga Centro komitetas svečiui suruošė priėmimą. Pasikeista mintimis aktualiaisiais KD reikalais, laisvinimo klausimais, bendradarbiavimo su pavergtuoju kraštu ir kt. problemomis. Dr. Ramūnas supažindino su neseniai pasirodžiusiu naujuoju jo veikalu anglų kalba, liečiančiu fizinį auklėjimą ir jo pedagogiką.

POPULIARI PLOKŠTELĖ

Mažosios Lietuvos Bičiulių Draugijos Montrealio skyriaus "Krivūlės" neseniai išleista plokštelė "Palangos Juzė" jau baigiama išparduoti. Plokštelė tokio pasisekimo susilaukė užtarnautai: įkalbėjusieji aktoriai (taip pat rašytojas Kazys Saja, atliekąs pagrindinį Juzės vaidmenį) savo uždavinį atliko tikrai meniškai. Autentiškas mūsų klasiko vyskupo Motiejaus Valančiaus tekstas skamba sodriai ir patraukliai. Plokštelės įmovą puošia subtiliai atliktas dail. O. Šablauskienės piešinys.

Plokštelės "Palangos Juzė" įmovo piešinys, dail. O. Šablauskienės.

V. Peteraitis.

ŽODŽIAI ATGYJA - A. SABALIAUSKAS

1967 metais, Vilniuje, Vagos leidykla išleido tokia antrašte 203 psl. knygutę. "Šios knygelės uždavinys", rašo autorius, "tik bendrais bruožais supažindinti su žmonėmis, privertusiais atgyti žodžius, sugebėjusiais pažvelgti į paslaptingą kalbos formų praeitį". Pradėdamas su lyginamosios kalbotyros atsiradimu, baigia mūsų kalbos normintoju Jonu Jablonskiu.

Algirdas Sabaliauskas, 1953 m. baigęs lituanistinius mokslus Vilniaus universitete, dirbąs lietuvių kalbos ir literatūros institute, yra išleidęs ir daugiau kalbos populiarinimo knygų, kaip "Žodžiai keliauja", "Žodžiai pasakoja". Tat nenuostabu, kad jis su meile ir įsijautimu aprašo kiekvieną mokslininką, o jų šioje knygelėj yra 33, daugiausiai rusų - septyni, paskui lietuvių ir vokiečių - po šešis, čekų, danų, prancūzų ir suomių po tris ir latvių bei šveicarų po vieną.

Neseniai suėjo jau 100 metų nuo garsiojo vokiečių kalbininko Augusto Šleicherio mirties (1821-1868). Su jo Prahoje 1856 m. išleistąja "Lietuvių kalbos gramatika" ir prasideda lietuvių kalbai aukso amžius. Šituo veikalu atsivėrė durys lituanistikai pasaulio universitetuose. Įdomu su kokiu ryžtu A. Šleicheris kovojo, kad galėtų nuvykti į Lietuvą išmokti lietuviškai.

"1852 metų gegužės mėnesį Prahoje lankėsi Austrijos-Vengrijos švietimo ministras grafas Tun-Hohenšteinas. Su dideliu palydovų būriu šiam einant į puotos salę, koridoriuje staiga kelią pastoja gražaus sportiško sudėjimo vyriškis. Ministras susinervina, palydoje sumišimas - laikai juk neramūs!.. Visi atsikvepia, kai nepažįstamasis paprašo ministro leisti jam vykti į Lietuvą, tirti to krašto žmonių kalbos. Džiaugdamasis, kad taip laimingai pasibaigė netikėtas susidūrimas, ministras pažada įvykdyti savo keisto interesanto norą, o šis jau spėja pasisakyti esąs Prahos univerteto profesorius Augustas Šleicheris". Gegužės 25 d. Šleicheris jau pakeliui į Lietuvą, per Berlyną, Štetiną, laivu į Karaliaučių ir pas kaimo žmones Mažojoj Lietuvoj klausytis ir mokytis iš gyvų lūpų lietuvių kalbą.

Vykusiai ir įdomiai aptariami ir kiti vokiečių mokslininkai kaip A. Leskynas, F. Špechtas, F. Frenkelis, A. Becenbergeris, A. Briukneris.

Pavardės visur rašomos fonetiškai lietuviškai. Kai kurios labai mums neįprastai atrodo, kaip kad Roberas Gotjo, mūsiškai rašant Robert Gauthiot, arba A. Mejė, vietoje A. Meillet.

Beskaitydami J. Mikolos (Mikkola 1866-1946) nuopelnus lituanistikai, sužinome, kad lietuviams ir suomiams bendri žodžiai esti: pirkia, kirvis ir laivas, kad nemažai lietuvių kalbos žodžių pateko ir į slavų kalbas, kaip degutas, indauja, gintaras, kaušas, kurpė, pakulos, putra. Įdomus faktas paminėtas, aptariant kitą suomių kalbininką Eino Niemineną, jog jis prieš mirtį 1962 m. straipsnyje "Finnischsii" įrodo dar vieno suomių kalbos žodžio baltišką kilmę, būtent, kad suomių sii yra kilęs iš lietuvių sija.

Visada mums įdomūs ir artimi yra čekai. Jau nuo Vytauto laikų mus riša sena draugystė. Štai skaitome kaip Josefas Zubatas (Zubatij) (1855-1931), nematęs Lietuvos, išmoko puikiausiai lietuviškai. Jis lietuviams jautė simpatiją kaip čekas, pavergtos tautos sūnus, dar "sunkesnę priespaudą kenčiančiai tautai", rašo teisingai Sabaliauskas. Mėgo Zubatas "Aušros" ir "Varpo" numerius. Čia buvo rašoma apie jo gimtąją šalį. "Čekai šių laikraščių puslapiuose ne kartą buvo statomi pavyzdžiu lietuviams jų kovoje dėl kultūros" yra teisinga pastaba tinkanti ir šiai dienai. Su dideliu pasisekimu Prahos universitete skaitė lietuvių kalbos kursą. Pavyzdžiui, 1895 mokslo metais jo paskaitų klausė dvidešimt studentų, kas labai daug anais laikais, o tur būt, ir mūsų laikais.

Zubatas buvo artimas garsiojo čekų kompozitoriaus Antonino Dvoržako draugas. Yra pagrindo manyti, kad Zubato paskatintas, čekų kompozitorius sukūrė savo "Lietuviškų dainų" ciklą, parašydamas muziką penkioms Rėzos užrašytoms lietuvių liaudies dainoms.

Aptardamas mūsų laikų čekų baltistą Vaclovą Macheką (1894 - 1965), baigia savo straipsnį apie čekų kalbininką šiais žodžiais: Su Macheko mirtimi gražios čekų lituanistinės tradicijos nesibaigia. "Prahos universitete darbuojasi puikus lietuvių kalbos specialistas profesorius Pavlas Trostas". Reikia tikėtis, kad tos tradicijos klestės ir toliau, net ir P. Trostui pasitraukus iš Čekoslovakijos pereitą rudenį ir apsigyvenus Vienoje. P. Trostas daug prisidėjo prie lietuvių literatūros populiarinimo Čekoslovakijoje, išvertęs Žemaitės, I. Simonaitytės, P. Cvirkos ir kitų veikalus, išleidęs 1956 m. "Lietuvių apsakymai".

Mielas ir artimas mums ir F. Fortunatovas (1848-1914), lietuvių gerbėjas ir užtarėjas, mūsų literatūrinės kalbos norminotojo Jono Jablonskio mokytojas. Fortunatovas su lietuviais studentais ypatingai glaudžius ryšius palaikydavo ir kuo galėdamas jiems padėdavo. Kai caro valdžia buvo uždraudusi spaudą ir už lietuviškų knygų ar laikraščių platinimą bei skaitymą grėsė didelė bausmė, Fortunatovas, kaip Maskvos universiteto profesorius, savo vardu užsiprenumeruodavo lietuvišką spaudą ir dalindavo ją lietuviams studentams.

Gaila, kad per visą savo ilgą gyvenimą tik 30 straipsnių tepaliko, nors žinių turėjo begalybes.

Visai kitoks mūsų Fridrichas Kuršaitis (1806-1884). Nebaigęs jokių specialių kalbotyros studijų, surinko ir išleido tris lietuvių kalbos žodynų tomus, lietuvių kalbos gramatiką, lietuvių kalbos garso ir priegaidės mokslą, pirmasis plačiai išdėstė, kad lietuvių kalbos dvibalsiai ir ilgieji balsiai gali būti ištariami su dvejopomis priegaidėmis.

Patyrę neseniai astronautų skridimą aplink mėnulį ir per kelias dienas sugrįžus, įdomu, kokį įspūdį sudarė F. Kuršaičiui pirmoji kelionė traukiniu: "Iš Karaliaučiaus aš iškeliavau seredoj 5. Okt. ant pusę dviejų po pietų, o ant dziegoriaus penkių jau aš buvau Stalupėnuose; taigi aš tą 19 mylių ilgąją tolumą tarp Karaliaučiaus bei Stalupėnų buvau mažiaus ne kaip pusketvirtos stundo tarpe perlikęs. Mes turime nusidyvydami sakyti: tai greitumas! Ypačiai atsimindami, kaip ilgai šita kelionė būtų trukusi be gelžkelio, be šasijų ir rasi bene dar įmūrusiais keliais keliaujant, kur ratai iki ašių į purvus įgrimsta..."

Vargu ar galima sutikti su autorium, charakterizuojant F. Kuršaitį kaip neištikimą Rytų Prūsijos lietuvių sūnų. Užmiršo autorius kokiais žodžiais pats Kuršaitis baigė paskutinį savo 1883 m. išleistą antrąją lietuviškai vokiškąją žodyno dalį: "Taip aš baigiau savo literatūrinį lietuvių kalbos darbą, linkėdamas palaimos tautai, kuriai savo gimimu priklausiau ir ilgą amžių ištikimai dirbau". Taip pat neteisingi panaudoti lenko kalbininko J. Rozvadovskio žodžiai "jog Kuršaitis, tiek daug nusipelnęs lituanistikai, pats sugiedojo Rytų Prūsijos lietuviams laidotuvių himną".

Visų pirma Kuršaičio laikais tas kraštas buvo vadinamas Prūsų Lietuva arba Mažoji Lietuva. Rytų Prūsija buvo tenai, kur nebebūta lietuvių apgyventa, į vakarus nuo Karaliaučiaus. Nebijokime vadinti savo kraštą tikrais vardais. Antra su Fridriku Kuršaičiu nesibaigė Mažosios Lietuvos tautinis, kultūrinis ar net ir lituanistinis darbas. Prisiminkime tik vieną žymiausių mūsų laikų baltistą Jurgį Gerulį (1888-1945), kurio mūsų autorius nepaminėjo. Jis gimė jau po F. Kuršaičio mirties ir, neminint jo mokslo veikalų, yra labiausiai prisidėjęs prie mūsų kartos lituanistų paruošimo: A. Salio, P. Skardžiaus, K. Almino, J. Kabelkos, E. Mikalauskaitės ir kitų. Pagaliau ir Kuršaičių giminė netarė paskutinio žodžio. Štai pereitais metais išleido Fridriko Kuršaičio brolvaikio Aleksandro Kuršaičio (1857-1944), Tilžės gimnazijos mokytojo, lietuvių-vokiečių kalbos žodyną, I tomą, 736 psl. A-I (ingėti). Antras ir trečias tomai išeisią šiais ir kitais metais.

Visų lietuvių kalbos tyrinėtojų aptarti per ilgai ištįstų mūsų knygos aptarimas. Visi jie įdomūs ir kiekvienas savo ruožtu nusipelnęs lituanistikai. Savuosius mes puikiai pažįstame. Bet nereikėjo pasitenkint tik A. Baranausku, Vytautu Jušką, Kazimieru Jaunium, Kazimieru Būga ir Jonu Jablonskiu. Būta jų ir daugiau. Kur mūsų Juozas Balčikonis, kur mūsų A. Salys ir P. Skardžius? Apie juos nė žodžio. Nejaugi jie neatliko tiek pat, kiek į knygą įtrauktasis Borisas Larinas (1893 - 1964), kurio nerasime visiškai mūsų Lietuvių Enciklopedijoj. Ir jo paminėti darbai neimpozantiški: tarybinis kalbininkas Leningrade, kelis kartus atvykęs Lietuvon, auklėjęs mūsų jaunus kalbininkus, išvertęs P. Cvirkos "Žemę maitintoją", pravedęs seminarus, ir ... Gal jis Fortunatovo rolę vaidino, užtardamas mūsų jaunuosius tarybinius lituanistus? Jei taip, tai jis, be abejo, nusipelno pagarbos.

Žodžiai atgyja ne tik šioj knygoj, lietuviški žodžiai atgyja šiandien visam pasaulyj. Augustui Šleicheriui šiandien nereikėtų veržtis į Lietuvą, jis, kaip prof. W. Schmalstiegas, galėtų išmokti lietuvių kalbą ir šiame kontinente.

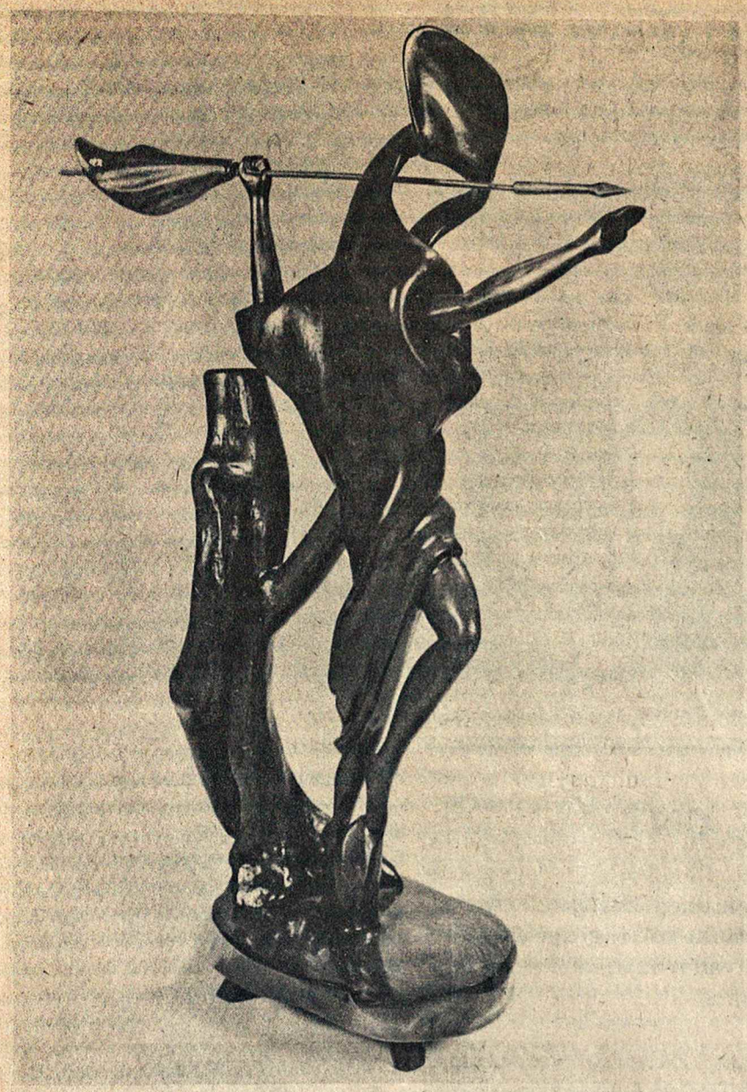

Pr. Baltuonio "AMAZONĖ" --- medžio šaknų skulptūra. Jo kūrinių paroda įvyks vasario 8 ir 9 d.d. Toronte --- "Tėviškės Žiburių" spaudos baliaus proga.

NAUJA PLOKŠTELĖ "VIRGILIJUS NOREIKA"

Tokio vardo labai gerai RCA pagamintą ilgo grojimo Hi Fi plokštelę išleido "Krivūlė" Montrealyje.

Virgilijus Noreika, Vilniaus operos solistas, taip neseniai žavėjęs Kanados ir Amerikos lietuvius, savo nuostabia daina, išpildo 16, puikiai jį reprezentuojančių įvairaus žanro dalykų.

Repertuare, be keletos vakariečių klasikų, daugiausia lietuvių kompozitorių kūriniai: V. Klovos "Ganyklų dainos", P. Olekos "Piovė lankoj", B. Dvariono "Žvaigždutė", A. Vanagaičio "Stasys", L. Denza "Funiculi Funicula", J. S. Bach "Ave Maria" ir kt.

Solistą palydi ansamblio "Lietuva" birbynių kvintetas, Vilniaus Čiurlionio vardo meno mokyklos choras, Vilniaus Filharmonijos Kamerinis Orkestras, vadovaujamas Sauliaus Sondeckio (pernai šis orkestras koncertavo Montrealyj) ir Lietuvos Radijo ir Televizijos Orkestras. Vieną dainą palydi pianinas.

Primename, kad solistas V. Noreika praeitų metų gale labai sėkmingai koncertavo Kanados ir Amerikos lietuvių kolonijose, davė apie 10 koncertų. Išeivijos spauda koncertus sutiko labai šiltai:

... Gimtinės laukus, piemenėlio dainą atskleidė, tur būt žymiausio mūsų operos kūrėjo, Vytauto Klovos harmonizuota lietuvių liaudies dainų siuita "Ganyklų dainos"... rašė "Tėviškės Žiburiai" 1968. X. 17 d.

... Visi lietuviai pasaulyje galime tik džiaugtis, kad dainų kraštas Lietuva susilaukė tokio talento. O pagarba tiems, kurie jį išaugino, išmokė, ypač Kiprui Petrauskui, kurio prisilietimas jaučiamas... rašė "Nepriklausoma Lietuva" 1968. XI. 6 d.

"Virgilijus Noreika" plokštelė gaunama pas platintojus, arba užsisakoma prisiunčiant $ 5.50 paštu: "Krivūlė", 5260, 10-th Ave., Montreal 408, Canada, P. Q.

PROPIRŠČIAI

A. Povilainis

Dailininkų Tamošaičių nuosavybėje, Kingstone, randasi stambus mūsų tautodailės rinkinys ir meno istorijos biblioteka su daug knygų, liečiančių mūsų meno raidą. Savininkai nejaunėja ir dabar rūpinasi kaip tą svarų turtą apsaugoti ateičiai. "Tėv. Žiburiuose" jau minima, jog tikimasi, kad Kanados Žmogaus Muziejus turėsiąs vieną turtingiausių pasaulyje lietuvių liaudies meno rinkinių. Aišku apie ką kalbama.

Girdėti, kad apie rinkinių įpiršimą vienai ar kitai Kanados institucijų sielojasi ir mūsų oficialieji kultūros vadai. Kadangi prie reikalo, atrodo, jau einama rimtai, netik dera, bet ir privalu garsiai reikalauti mūsų visokių valdybų žmonių, kad jie pagalvotų ir apie kitas galimybes.

Visų pirma, reikia su specialistų pagelba ištirti kiek Tamošaičių rinkinys yra reikšmingas mūsų tautodailės ir meno istorijai, kiek jame yra neturimų Lietuvoje rūšinių unikumų. Radus nepakartotinų dalykų, būtų tiesiog nusikaltimas tai visiems laikams atiduoti svetimiesiems.

Senienų apsaugai reikalinga tinkama priežiūra, reikia taip pat tam tikrų pastovių klimatinių sąlygų. Muziejai visa tai turi. Betgi, savininkams tinkamai atlyginant, perėmus rinkinius į bendruomeninę globą, įmanoma samprotauti, kad tokios sąlygos atsirastų ir pas mus. Ypač turiu galvoje lietuviškas vienuolijas. Arba, patyrinėtini būdai rinkinį sukrauti muziejuje tiktai laikinai apsaugai. Taip, pavyzdžiui, Quebeko muziejuje buvo išsaugoti lenkų turtai.

Gal būt tai, ką minėjau, ir nėra mums įmanoma. Gal pardavimas Kanados įstaigai ir yra geriausia išeitis, tačiau kodėl visais būdais nesistengti, kad tikrumoj tautai priklausąs turtas ir tautoje liktų.

****

Kanados L. bendruomenės naujos Kultūros komisijos paskelbti ateities planai, be viršminėto reikalo, apriboti vien tautinių šokių ir muzikos populiarizacija. Gerai ir tas, betgi ar nereikalinga mūsų žmonėms ir kiek daugiau ir suaugusiems, ir besenstantiems? Jeigu neturima lėšų, kodėl nepamėginti suruošti, sakykim, meno kūrinių traukimo, tuo pataikant į tris kiškius: paremiant mūsų dailininkus, aprūpinant kelias ar keliolika lietuviškų šeimų dailės kūriniais, sukeliant lėšų kitiem kultūriniams darbams. Arba, kol dar nevėlu, kodėl nepadėti jau ir taip negausiems bendrinės kultūros žurnalams. Jų gi tiktai du: "Aidai" - konservatyvūs, "Metmenys" - liberalūs. Rodos nei lėšų nereikia pastangoms, kad bent vienas tų leidinių lankytų kiekvieną inteligentiškesnę šeimą. Kažkas nenormalu kai, pavyzdžiui, Toronte, "Metmenų" skaitytojų nėra nei trys dešimtys.

****

Ginčas tarp visuomenininkų ir kūrėjų - menininkų tur būt niekad nenutruks. PLB Seimo proga spaudoje kiek apsistumdė torontietis bendruomenininkas A. Rinkūnas su New Yorko dailininku K. Žoromskiu (Darbininkas vs. Tėv. Žiburiai). Ir visai be reikalo.

Visai pagrįstai visuomeninkai reikalauja, kad menininkai reikštų visuomenei nustatytas idėjas (partizanų kovas, paliktą tėviškę, liūdną motinos veidą ir pan.), - reiškia, atliktų propogandinius uždavinius. Ne socrealistinės ar socsąžininės krypties menininkai sako, kad jų tikslas esąs grynai meninis. Meninė kūryba neturi bendro nei su visuomenės vadų pageidavimais, nei, pagaliau, su atpažįstamos tikrovės vaizdavimu.

Visgi visuomenei reikalinga vaizdinių priemonių. Reikia ir plakatinių vaizdų ir tautinės simbolikos. Visiems būtų maloniau, kad tai būtų atlikta skoningai. Taigi pravartu šauktis pritaikomosios dailės praktikantų pagelbos. Dera, tačiau, iš visuomenininkų pageidauti, kad šie suprastų, jog grynoji dailė (ir visas menas) turi visai kitokius reikalavimus ir abiejų dar šiuo metu negalima suplakti.

KREIVI VEIDRODŽIAI

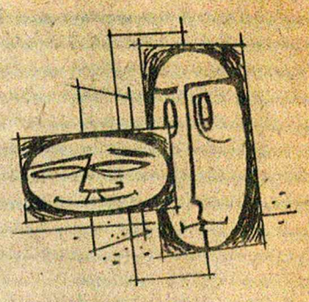

Kaip aš dariausi blaivininku

(Pokštas)

Kai aš tapau blaivininku, iš karto sunaikinau visas savo degtinės atsargas. Atkimšau pirmą butelį ir išpyliau jo turinį į kriauklę, išskyrus vieną stikliuką, kurį išgėriau. Ištraukiau kamštį iš antro butelio ir išpyliau degtinę į kriauklę, išskyrus vieną stikliuką, kurį išgėriau. Ištraukiau kamštį iš trečio butelio ir išpyliau į kriauklę viską, išskyrus vieną stikliuką, kurį išgėriau. Ištraukiau kamštį iš ketvirtos kriauklės ir išpyliau butelį į stikliuką, kurį išgėriau. Ištraukiau butelį iš kamščio, išgėriau kriauklę, o likučius išpyliau į stikliuką. Ištraukiau kriauklę iš sekančio stikliuko ir išpyliau kamščius į butelį. Po to užkimšau kriauklę buteliu, išpyliau butelį į degtinę, o kamščius išgėriau.

Ištuštinęs visus indus, prilaikydamas rankomis siūbuojantį namą, suskaičiavau kamščius, butelius, kriaukles ir stikliukus. Iš viso susidarė 29, neskaitant vieno butelio, kurį kažkas išgėrė.

Iš lenkų kalbos išverte
E. VAITKUS

O gyvenimas vis reikalauja plesti akiratį

E. SAMUKAS

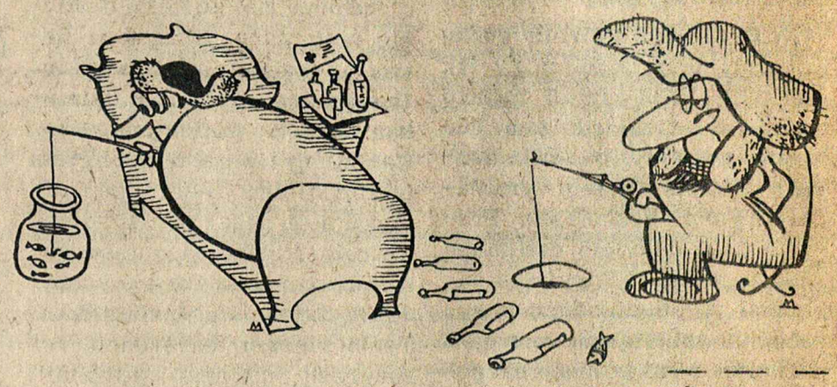

I. MARTINAITIS — Iš "ŠLUOTOS",

40.

VINCAS MYKOLAITIS PUTINAS
SUKILĖLIAI

XXV

1863 metų birželio 3 dienos rytas išaušo vėsus, bet giedras, saulėtas. Kai kuriose bažnyčiose skambino varpai, moterys skubėjo į rytmetines pamaldas, krautuvininkai atidarinėjo krautuves, kiemų sargai šlavė šaligatvius, valdininkai ėjo į įstaigas, tarnaitės traukė į rinkas. Bet Lukiškių rinka buvo tuščia. Didžiuliame plote nei vieno vežimo, nei vieno prekystalio, nei vienos palapinės. Po rinką zujo policininkai ir vaikė visus, kas norėjo išsidėlioti savo prekes.

Rinkos pakraščiais ima rinktis ir stovinėti būreliai smalsuolių. Jie įtartinai apžvelgia tuščią plotą, išgąstingai seka akimis policininkus, patylomis kuždasi, kiti ginčijasi. Visiems žinoma, kad šiandien šioje rinkoje turi įvykdyti mirties bausmę kunigui Išorai. Bet maža kas tuo tiki. Nužudyti kunigą? Negali būti. Tai tik pagąsdinti norėjo. Paskutinę valandą paskelbs, kad kunigo pasigailėta.

Apie dešimtą valandą rinkoje pasirodė būrys kareivių-sapiorų su kastuvais rankose. Pietiniame rinkos pakrašty jie ėmė kasti duobę. Paskui prie duobės pastatė medinį stulpą žmogaus dydžio. Šiurpas nuvėrė visus, kurie tą darbą stebėjo. Vieni pakraščiais sėlino arčiau prie duobės, kiti protekine leidosi į miestą pranešti pažįstamiems ir nepažįstamiems apie baisius pasiruošimus Lukiškių rinkoje. Šiurpi žinia kaip žaibas aplėkė miestą. Žmonės ėmė plūsti į rinką.

Vienuoliktą valandą penki kareiviai, išsirikiavę eilute, perėjo didžiausiomis Vilniaus gatvėmis karišku tempu, smulkiu kirčiu tratindami būgnus. Visiems pasidarė aišku, ką tai reiškia. Netrukus būgnų tratėjimas ir triūbų garsai pasigirdo iš Domininkonų gatvės. Minia siūbtelėjo ta linkme ir pamatė nepaprastą procesiją. Ji ėjo Pylimo gatve, pasuko į švento Jurgio prospektą ir traukė Lukiškių link. Priekyje jojo Vilniaus oberpolicmeisteris ir kazokų kuopa, toliau ėjo būgnininkų ir trimitininkų eilė, po jų sekė trys pėstininkų batalionai su šautuvais ant peties, dar toliau — žandarų su nuogais kardais rankose apsuptas kunigas Išora. Aukštas, jaunas, gražus, šviesiaplaukis vyras — jis traukė į save visų dėmesį, visų žvilgsnius. Jis ėjo susikaupęs, ramus, pakelta galva, ir ne baimė, bet kažkoks vidinis gilus susitaikymas su tuo, kas neišvengiama, švietė jo mėlynose akyse. Jis žinojo, kad jis yra pirmoji žiauraus tirono auka, bet ar jis numanė, kad juomi paseks kitos panašios aukos, kad savo eilės jau laukia Kolyška ir Sierakauskas ir kad jo tėvynę kėsinsis pasmaugti kruvina koriko ranka? Tur būt, jis tai nujautė, nes su giliu liūdesiu ir susirūpinimu kartas nuo karto apžvelgdavo Vilniaus mūrus ir susigrūdusią gatvės pakraščiais minią. Žmonės jį sekė išgąstingais veidais, kietai sučiauptomis lūpomis, moterys kūkčiojo, nebegalėdamos sulaikyti ašarų.

Posūkyje iš Trakų į Pylimo gatvę prie namo atsirėmęs stovėjo augalotas juodbruvys vyras ir rūsčiu sutelktu žvilgsniu stebėjo pasmerktąjį. Išora, tarsi kas būtų jį vardu pašaukęs, staiga dirstelėjo į tą pusę, ir širdis smarkiai suplakė jo krūtinėje. Jųdviejų akys susitiko, augalotas juodbruvys du kartus nežymiai linktelėjo galva. Kostas Kalinauskas! Minčių ir atsiminimų srautas kyla Išoros galvoje. Su Kalinausku jiedu susitikdavo Lydoje, Druskininkuose, Vilniuje. Kalinauskas įtraukė jį į revoliucinį sąjūdį, uždegė Lietuvos ir Baltarusijos laisvės idėja. Kalinausko paskatintas, jis ir sukilimo manifestą paskaitė Zaludzės bažnyčioje. Už tai dabar eina mirti. Tačiau jis nesigaili to, ką padarė, ir jokio priekaišto Kalinauskui savo širdy nejaučia. Jis mirs už teisingą darbą, už brangiausią idealą — už laisvę! Jo širdį užplūsta dėkingumo jausmas draugui, kuris, pats sekamas, ieškomas, rizikuodamas savo gyvybe, atėjo štai jo palydėti ligi mirties vietos. Jis vėl pažvelgia į Kalinauską, išsitiesia ir žengia į priekį aukštyn pakelta galva.

Kalinauskas stebi Išorą ir supranta jo mintis. Jis gėrisi šito jauno lietuvio drąsa, pasiryžimu, kilnia tauria siela. Jis žino dar vieną tokį — Antaną Mackevičių, sukilusių lietuvių valstiečių vadą, Sierakausko draugą. Sierakausko dienos suskaitytos, jis netrukus paseks Išora. Tačiau Mackevičius Žemaitijoje narsiai neša sukilimo vėliavą. Ak, išjudinti valstiečių milijonus!

Su nauja jėga siūbtelėję triūbų ir būgnų garsai nutraukia Kalinausko mintis. Jis pasiunčia Išorai pritariantį, guodžiantį, viltingą žvilgsnį ir traukia su minia tolyn, nepaleisdamas draugo iš akių.

Kai procesija įsuko į Lukiškių aikštę, minios žmonių grūdosi jos pakraščiuose. Raiti ir pėsti policininkai vos beįstengė atlaikyti minios spaudimą. Pro duslų daugelio balsų gaudimą vienur kitur prasiveržda vo moterų klyksmas ir įsakmūs policijos šauksmai.

Eisena pasuko duobės link. Abipus išsirikiavo pėstininkų batalionai, atokiau sustojo raiti kazokai. Žandarų eskortos apsuptą pasmerktąjį ligi duobės lydėjo kamža apsivilkęs kunigas ir kalbėjo jam paguodos žodžius. Kažin ar jis girdėjo, ką kalbėjo kunigas. Jo žvilgsnis ieškojo minioje pažįstamo veido. Štai jis vėl — Kostas Kalinauskas! Išora mato, kaip jo draugas atsargiai stumiasi pro žmones ir atsistoja priešais, už išsirikiavusių kareivių. Jųdviejų akys susitinka. Kalinauskas vėl du kartus linktelėja galva. Paskutinis, amžinas atsisveikinimas. Tuo tarpu, valandėlei nutilę, vėl sutratėjo būgnai. Tai pasikartojo tris kartus. Aikštėje įsiviešpatavo mirties tyla. Lauko teismo vyresnysis auditorius prisiartino prie pasmerktojo ir ėmė skaityti mirties sprendimą: „Karo lauko teismas pripažįsta kunigą Stanislovą Išorą esant kaltą už viešą skaitymą kurstančio į sukilimą atsišaukimo prieš jo didenybę ciesorių Aleksandrą II-jį ir Rusijos imperijos valdžią; Vilniaus generalgubernatoriaus generolo Muravjovo patvirtintu sprendimu Stanislovui Išorai paskirta mirties bausmė sušaudant." Šitą nuosprendį adjutantai perskaitė kiekvienam batalionui.

Vėl sutratėjo būgnai. Du unteroficieriai veda pasmerktąjį prie duobės, apvelka ilgais, baltais drobiniais mirties marškiniais, užriša akis ir virve pritvirtina prie stulpo. Klyksmas ir raudojimas kilo miniose. Dabar jau visi suprato, kad pasigailėjimo nebus, kad kunigą tučtuojau sušaudys. Iš tiesų, davus ženklą, iš batalionų išsiskiria penkiolika saldotų. Unteroficierius išrikiuoja juos penkiolika žingsnių atstu nuo pasmerktojo.

Visą laiką muša būgnai. Saldotai prisideda šautuvus ir taiko kunigui Išorai į krūtinę. Unteroficierius mostelėja ranka. Trenkia šūvių salvė. Pasmerktojo galva nusvyra ant krūtinės, jo keliai palinksta, jis pakimba ant virvių prie stulpo. Sapiorai nukerta virves, nustumia kūną į duobę ir užkasa. Batalionai susigrupuoja, eina maršu per kapą ir jį sulygina su žeme.

Minioje gaivina apalpusias moteris, aikštė tuštėja.

Dvyliktą valandą Muravjovas buvo išėjęs iš savo kabineto ir, pasiramsčiuodamas lazda, sunkiu žingsniu pasiekęs kambarį vakarinėje rūmų pusėje. Atsidaręs langą, jis įsiklausė. Iš tolo sklido triūbų garsai ir būgnų tratėjimas. Trumpas, keturkampas generolo veidas su apdribusiais žandais ir užgriuvusiomis akimis reiškė pasitenkinimą. Jis sučiaupsi lūpomis, pritariamai mostelėja ranka ir kužda pats sau: „Punktualiai, pagal mano įsakymą ir 549 straipsnį..." Po kurio laiko ilgas būgnų tratėjimas ir šūvių salvė. Generolo akys sužaibuoja piktomis liepsnelėmis, ir jis vėl mostelėja ranka: „...baigta!.. Vienu imperatoriaus priešu mažiau. Visų laukia toks pat galas. O gaila, kad ne pakartas. Kartuvės įspūdingiau ir minioms daugiau baimės įvaro." Jis pasitraukė nuo lango ir, kaukšėdamas lazda, nuėjo į valgomąjį antrųjų pusryčių.

Rytojaus dienos rytą vilniečiai skaitė prilipdytus prie sienų, medžių ir telegrafo stulpų Lietuvos Revoliucinio Skyriaus atsišaukimus:

„Broliai ir Tautiečiai! Kunigas Išora, nekalta kraugerio budelio auka, mirė didvyrio mirtimi. Tebūnie jo mirtis paskatinimas mums, gyviesiems, ištverti mūsų kovoje už Tėvynės laisvę. Sukilimas turi būti tęsiamas!"

— — — — — — — — — — — — — — — — —

PABAIGA.

Reportažas iš Detroito

MIČIGANO DIDMIESTYJE VISKAS PILKA.

Nežinia, į ką šie metai išvirs ir kuo baigsis, bet sutikome juos triukšmingai ir linksmai. O kaip nesilinksminsi, kai darbo (su viršvalandžiais!) būta iki kaklo pinigo sukalta sutaupymui ir išleidimui.

Mūsų tautiečiai buvo susimetę į du didelius būrius: apie trys šimtai puotavo ir šoko Lietuvių namuose, ir apie šimtas šešiasdešimt Armėnų salėje. Vienur rengė Lietuvių Namų draugija su Dariaus-Girėno klubu sudėtinai, o kitur LB Detroito apylinkė. Iki vidurnakčio gėrėm konjaką ir šokinom nebeatpažįstamai žvilgančias, iki dukterų amžiaus atjaunėjusias savo žmonas. O po dvylikos, po Tautos himno ir LB pirmininko pustrečio žodžio (kalbu, mat, apie sutikimą armėnuose, nes pats ten buvau), po dvi taures šampano ant smegenų užlieję, jau sveikinom savo draugų žmonas bei dukreles... Vai, kad tas sutikimas būtų užsitęsęs keletą dienų... O dabar ką? Prieš ketvirtą gaidžiai sugiedojo... Ir galas.

Linksma buvo ir patriotiška. Nes himnas gi uždeda antspaudą ir staigiai prisimeni, kas esi. Prieš metus buvo ir nuotykis: iš gaidų grojusiam orkestrėliui tas darbas taip patiko, kad sugrojo himną du kartu. Kai kurie piliečiai bandė antrukart ir giedoti, bet, susipratę, vienas po kito laiku nuščiuvo.

Dabar jau pora savaičių po N. Metų. Vėl dirbame ir pinigą gniaužiame. Ir laukiam progų. Ir laukiame nuotykių. Kriminalo statistikai vėl užsukę savo skaitiklius. Dūžta lėktuvai. Dega laivai. Karštose džiunglėse liejasi kraujas. O mes laukiame nuotykio. Savo, lietuviško. Ir išlėto brendame į 1969-sius metus...

****

Kas sakė, kad Detroite sunku su kultūringais žaidimais? Tik niekas iki šiol rimtai nebuvo bandę. Dabar atsirado kam. Tuo tarpu tik du vyrai, o žada ir daugiau prisidėti. Dviejų vyrų pavardžių dar neskelbsiu. Pradžiai jie pasikvietė dailininką Žibuntą Mikšį, iš Paryžiaus užklydusį. Lietuvių namuose surengė jo paskaitą apie meną. Po paskaitos buvo ir meno eksponatų.

Tatai įvyko 1968 metų gruodžio 13. Kaip žinome, buvo ne tik tryliktoji, bet ir penktadienis. Ir prieš pačias Kalėdas. Ir oras nežmoniškas. Rengėjai daug nesitikėjo. O vis dėlto atėjo 32.

Dabar jiedu pasikvietė beletristą ir dramaturgą Algirdą Landsbergį iš Niujorko. Šis atvažiuoja su "Dabartine Rytų Europos literatūra". Sausio 17, penktadienis yra skirta jo paskaitai. Vėl laukiama Lietuvių namuose apie tiek alkanų ir ištroškusių, kaip prieš Kalėdas. Keliais daugiau ar mažiau-nesvarbu. Nes čia nesižudoma dėl masių. Nesiūloma per prievartą sotiems ir po darbo prie TV aparatų besiilsintiems.

Gaila, kad nebegaliu palaukti iki bus po Landsbergio. Reportažą turiu išsiųsti kaip tik paskaitos išvakarėse. O mūsų dviems entuziastams linkiu ištverti kultūriniuose mėnesio vidurio penktadieniuose, kad ir kažin kas. Iki bevalgant atsiras daugiau apetito ir liaudis pati ims į tuos penktadienius veržtis.

****

Tuoj po N. Metų į rankas pateko PRANEŠĖJAS Nr. 1. Tai Lietuvių Žurnalistų sąjungos c. valdybos neperiodinis biuletenis. Kaip vienas iš keturių jį užmaniusių, o ir krisleliu prie turinio prisidėjusių, nė neturiu teisės apie jį rašyti. Juoba, kad visoms redakcijoms sausio pirmoje pusėje jis buvo išsiuntinėtas, su prašymu pakomentuoti. O visdėlto džiugu, kad tai Detroito produktas, kad ir kuklus. Nors ir ne Detroitui skirtas (čia pasiliks vos pora tuzinų egzempliorių), nors ir ne Detroito visuomenę aprašantis.

Kad jis taip vėlai išėjo (tik už 13 mėnesių nuo LŽS c. v-bos Detroite "inauguracijos"), tai kalti yra platesni užsimojimai, kurių įvykdyti, tuo tarpu, deja, nebuvo įmanoma. Kalbu apie metraštį, kuriam entuziasmo LŽS c.v-boje buvo iki valiai, bet pritrūko periferijose. Mėnesius bergždžiai dėl metraščio sugaišus, PRANEŠĖJAS Nr. 1 šitaip nusivėlavo.

****

Kai rašiau pirmą kartą, tai džiaugiausi ir atvažiuosiančiu "Čiurlionio" ansambliu. Anam reportažui į sausį nusikėlus, o datų kaip reikiant neminint, skaitytojui gal bus nebeaišku, ar "Čiurlionis" jau sudainavo, ar dar tik dainuos. O buvo šitaip. Ansamblis turėjo Lietuvių namuose pragysti gruodžio 7, Sukaktuvinių metų komiteto darbą užbaigiant. Dirigentui Alfonsui Mikulskiui ir keliolikai ansamblio narių gripu susirgus, koncertas buvo atšauktas. Manėme, kad šiam sezonui visas reikalas jau peržegnotinas. Bet tas pats komitetas, kad ir oficialiai darbą baigęs, "Čiurlionio" iš nagų nebepaleido. Dabar "Čiurlionis" ir vėl čia laukiamas. Sausio 26, sekmadienį, turi įvykti koncertas. Tik nebe Lietuvių namuose, o Mercy Kolegijoje, Southfield greitkelio ir W. Outer Drive bulvaro sankryžoj. Beveik tikras esu, kad ši žinutė detroitiškių NL skaitytojų laiku nebepasieks, bet dėl visko-pradžia 3 val.

****

Sakoma, kad už kelių dešimčių metų tarp Čikagos ir Detroito nebebūsią miškų nė ūkių. Būsiąs vienas ištisas milžiniškas daugelio milionų miestas. Kaži tik, ar tuomet bus lengviau pietinį Mičigano ežero galą pasiekti, negu dabar, nuo šių dienų Detroito? Šiandien mums automobiliu bereikia vos 4-5 valandų, iki atsiduriam Marketparke. Todėl visokių ten švenčių bei kongresų uoliausi "svetimi" lankytojai ir yra detroitiečiai.

Šiuo metu laukiamiausia mums pramoga Čikagoje yra Chicagos Lietuvių Operos spektakliai. Rašyk juos kaip nori, iš didžiosios ar iš mažosios, o laukiama opera bus tikrai lietuvių. Tai Juliaus Gaidelio su Stasiu Santvaru (libretistu) sukurta "Dana". Už poros mėnesių ją matysime ir girdėsime, nes repeticijos jau pradėtos. O ką Chicagos Lietuvių Opera ("spelinu" čia taip kaip jie nori, nes toks organizacijos vardas) pradėjo, tą visada visada ištesi.

Kada ir kurioje salėje "Dana" pasirodys, skaitytojui dar pareikšiu sekantį kartą.

****

Pabaiga tiems, kurie nebenori tikėti į žmogų ir žmoniškumą. Tikras šių metų pradžios įvykis, tik pakeitus pavardes, vardus ir miestų pavadinimus.

Vienoje D.P. stovykloj Vokietijoje gyveno Jonaičių šeima: jis, ji ir trys berniukai. Jų gretimo kambario kaimynė buvo abiturientė Onytė. Emigravusi į Kanadą, Jonaičių šeimai ji pasiuntė maisto siuntinėlį. Pasiuntė todėl, kaip ji artimiesiems dabar prisipažino, "kad jie siuntinių niekada iš niekur negaudavo". Tai buvo 1949 metų pradžioje. Po to Jonaičiai emigravo į JAV.

Dabar Onytės šeimoje irgi trys vaikai, maždaug tokio amžiaus, kaip anuomet Jonaičių. Šių metų sausio pradžioj visi Onytės vaikai gavo po gražią dovaną. Iš kur ir kas siunčia, greit paaiškino laiškas. Gavėjai man leido jo dalį pacituoti. Štai:

"Mielas Jaunime: Petrai, Juliau ir Sigute! Aš labai atsiprašau, kad... padariau šį žingsnį. Aš padariau vardan pagarbos ir padėkos... Tuo laiku mūsų vaikai buvo tokių metų, kaip dabar esate jūs... Tais metais, jūsų mamytė, dar būdama jauna mergaite, jau buvo išvažiavus į Kanadą. Ten sunkiai dirbdama ir mažai uždirbdama, prisiuntė mums didelį siuntinį maisto. Aš negaliu jums aprašyti, kokį didelį džiaugsmą turėjo mūsų vaikai, kai siuntinį parnešiau... Kiekvienas, kuris kada tik valgė iš to siuntinio maistą, savo mintimis ir širdimi siuntė padėką Geradarei Onytei!.. Visi prašė Viešpatį Dievą, kad jis lydėtų jos visus žingsnius, visais keliais ir takeliais!.. Už šias dovanėles prašau padėkoti savo mielai mamytei pabučiuojant jos veidelį karštai, karštai!.. Dėkui... Jūsų-Jonas Jonaitis".

Alfonsas NAKAS

OTTAWA

KALĖDINĖ EGLUTĖ

Šį parengimą Apylinkės valdyba suruošė gruodžio mėn. 22 d. vyskupijos rūmų salėje. Programą paruošė ir pravedė ponia Z. Balsevičienė. Angelas (I. Danytė) padeklamavo trumpą įžangą ir vėliau pristatinėjo programą atliekančius dalyvius. Apie 20 vaikų, kurių pusė dar nelanko mokyklų, sakė eilėraščius ir dainavo daineles bei kalėdines giesmes. Mažųjų grupe - Balsevičiūtė, Jurkaitė, Mitalaitė ir Radžiūtė-pašoko lietuvišką šokį ir Danytė -baletą. Programoj dar dalyvavo Leverių iš Campbels Bay, Palilionių iš Kingstono ir Pavilonių ir Valiulių iš Otavos berniukai ir mergaitės. Programos vedėjai buvo įteikta gėlių.

Atvykęs Kalėdų Senelis (A. Paškevičius) pasikvietė talkininkus ir apdalino visus vaikučius dovanomis.

Toliau valdybos pirmininkas V. Priščepionka visus pakvietė prie užkandžių-simboliškų Kūčių, nes parengimas įvyko prieš pat Kalėdas.

Iš ryto pamaldas atlaikė ir pamokslą pasakė iš Montrealio atvykęs Tėvas jėzuitas Kulbis.

Arbatėlės metu buvo pardavinėjami loterijos bilietai paremti Lietuvių Fondą. Skirti fantai buvo išstatyti ir iš jų didžiausi yra dailininkių A. Tamošaitienės ir N. Trečiokienės gražiai įrėmuoti paveikslai.

NAUJŲ METŲ SUTIKIMAS

Vakarienę su šokiais Apylinkės valdyba suruošė gražiame Bruce Macdonald viešbutyje. Susirinko didelis Otavos lietuvių skaičius ir keletas Otavoje viešėjusių svečių iš kitų miestų. Įvykusioje loterijoje fantais buvo išleista du buteliai šampano.

Tai trečias naujos Apylinkės valdybos parengimas, kuri buvo išrinkta tik spalio mėnesį. Paskutiniais metais būdavo sunkumų sudaryti valdybas. Nelengva buvo ir šįmet, bet pagaliau sutiko kandidatuoti daugiau asmenų kaip kad reikalingas skaičius valdybai išrinkti. Balsų dauguma išrinktieji valdybon pasiskirstė pareigomis taip: V. Priščepionka - pirmininkas, dr. J. Rimšaitė - vicepirm., Z. Balsevičienė-kultūros reikalai ir parengimai, J. Jurėnas-ižd. ir E. Šiurnienė - sekretorius; kandidatu-inž. A. Paškevičius. Į revizijos komisiją išrinkti: V. Radžius-pirm., L. Daunienė ir J. Šimanskis; kandidatu-N. Trečiokienė.

Otavietis.

VANCOUVER, B.C.

Vancouverio lietuvių tautinių šokių grupė "ATŽALYNAS".

ST. CATHARINES, ONT.

RYŠKESNIEJI PRAEITŲ METŲ ĮVYKIAI

Buvo pradėta jubiliejinių Lietuvos metų atidarymu. Po pamaldų, atlaikytų už tėvynę, buvo uždegta jubiliejinė ugnis, kuri degė visus metus. LB pirm. A. Šukys pasakė kalbą, primindamas, kad tos ugnies liepsna kiekvienam lietuviui, kur jis bebūtų, primins savąją tėvynę ir jai privalomą meilę, o praeiviui nepalaužiamą lietuvių ryžtą kovoje už tautos ir valstybės laisvę ir nepriklausomybę. Tos ugnies sumanytojas ir įrengėjas buvo klebonas B. Mikalauskas, OFM.

Jubiliejinis kovos metų Vasario 16-tos minėjimas buvo pirmas tokio masto. Prie miesto rotušės pirmą kartą buvo iškelta Lietuvos trispalvė. Burmistras M. Chown pasakė kalbą, iškeldamas Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės būtinumą lietuvių tautai. Vakare Leonard viešbutyje įvyko banketas, kuriame dalyvavo aukšti miesto pareigūnai ir trys parlamento nariai. Nuopelnas Stasio Januošonio ir tėvo Barnabo.

****

Vasario 16 minėjimas lietuviškai visuomenei įvyko St. Denis salėje. Programoje dr. A. Stanaičio paskaita, o meninę dalį išpildė "Varpo" choras ir tautinių šokių grupė iš Toronto.

****

Buvo gražus Motinos Dienos minėjimas, kurį rengė LB valdyba. Tėvų Pranciškonų salėje paskaitą skaitė ponia Jurkevičienė, meninę dalį išpildė šeštadieninės mokyklos mokiniai, vadovaujami mokytojos S. Zubrickienės.

****

Joninių šventę surengė parapija. Meninę programą išpildė "Grandies" ansamblis iš Čikagos, vadovaujamas Irenos Smieliauskienės. Ta proga buvo įteiktos premijos už lituanistinius rašinius lietuviams studentams. Mecėnatas buvo kun. B. Mikalauskas, OFM.

****

Iškilmingiausias momentas įvyko birželio 25 d., sekmadienį, kada buvo šventinamas paminklas žuvusiems už Lietuvos laisvę. Vienintėlis tos rūšies paminklas visame laisvajame lietuvių pasaulyje. Kalbas pasakė Lietuvos konsulas Kanadai dr. J. Žmuidzinas ir LB krašto valdybos vice-pirm. S. Kairys. Projektas architekto dr. A. Kulpavičiaus. Tai vienas iš stambiausių tautinių darbų St. Catharinėje jubiliejinių metų proga. Sumanytojas ir įvykdytojas tėvas Barnabas Mikalauskas, OFM. Už tokią didelę tautinę-patriotinę dovaną visi lietuviai dėkingi.

****

Rugsėjo 8-tos minėjime paskaitą skaitė J. Varnavičius, meninę dalį išpildė nepaprastu pasisekimu "Baltijos" choras ir tautinių šokių grupė iš Londono, vadovaujama kun. B. Pacevičiaus.

****

Skautų "Žalgirio" vietininkijos jubiliejinė šventė įvyko lapkričio 3 d. Tai buvo rajono sąskrydis, dalyvavo Toronto ir Hamiltono skautai. Tos didingos ir iškilmingos šventės proga buvo apdovanoti skautų medaliu J. Skeivalas, K. Stankevičius, A. Zubrickas, J. Žemaitis ir A. Žinaitis. Skautų vietininkas yra B. Simonaitis.

****

Kariuomenės šventės minėjimas buvo surengtas Ramovėnų lapkričio 16 d. Paskaitininku buvo savanoris Vyties Kryžiaus kavalierius J. Viliušis iš Montrealio. Meninę dalį išpildė Hamiltono parapijos choras, vadovaujamas A. Paulionio.

****

Metinis St. Catharines Bendruomenės susirinkimas įvyko spalio 20 d. Praėjo kaip niekad. Nereikėjo nei pranešimų, nei balsavimų. Po karštesnių ginčų savanoriškai prisistatė nauja valdyba ir susirinkimas išsiskirstė. Taip yra geriau, nei kandidatų statyti, nei komisijos balsams skaityti.

****

Kovos laisvės metai buvo baigti pamaldomis už Lietuvą, kurias laikė kun. B. Mikalauskas, OFM. ir pasakė tai progai patriotinį pamokslą. Po pamaldų nešant Lietuvos ir Kanados vėliavas, buvo padėtas prie paminklo vainikas, o bažnyčios ilgametis maršalka P. Meškauskas užgesino jubiliejinę ugnį. Po to buvo sugiedotas tautos himnas.

Bendruomenės narys

PAGERBKIME TUOS, KURIE GYVENO IR MIRĖ DIEVUI IR TĖVYNEI.

LIETUVOS KANKINIŲ KOPLYČIA ŠV. PETRO BAZILIKOJE ROMOJE LAUKIA KIEKVIENO LIETUVIO ATSILIEPIANT SAVO AUKA.

LAIKO JAU NEDAUG.

Atsiliepkite adresu:

LITHUANIAN MARTYR'S CHAPEL FUND

2701, W, 68 St. Chicago, Ill. 60629. USA.

Į LIETUVĄ

geriausia ir vertingiausia dovana

JAV DOLERIŲ KUPONAI

(U.S. Dollar Certificates)

Jūsų giminės gali pasirinkti ĮKĄ ir KADA jie nori. Be to, tokiu būdu jie įsigyja viską VERTINGIAU apie ką Jūsų giminės patikins patys. Tūkstančiai jau užsakė tokius DOVANŲ KUPONUS per INTERTRADE EXPRESS CORP. ir jų giminės parašė apie pilną pasitenkinimą.

Absoliučiai neimamas joks MOKESTIS iš Jūsų ar Jūsų giminių, nes už patarnavimą mes gauname komisą.

Jei neesate dar užsakę šiuos DOVANŲ KUPONUS per mus, kreipkites --- atsiųsime NEAPMOKAMĄ katalogą su pilnomis informacijomis.

UŽSAKYKITE DABAR UŽSAKYKITE TIK PER INTERTRADE EXPRESS CORP.

125 E 23rd Street

New York, N.Y. 10010

KATALOGAI SIUNČIAMI VELTUI.

Didžioji ir brangioji mūsų tautos šventė turėtų atvesti visus lietuvius į šį parengimą, kurio tikslas priminti ir pažadinti tėvynės meilę, nenuilstančią kovą už laisvę, nepalaužiamą ištvermingumą lietuvybės išlaikyme. Tas darbas patikėtas valdybai, kuri daro viską kas galima pagal turimas sąlygas, kad visiems būtų miela, malonu ir gražu. Valdyba.

WELLAND, Ont.

VASARIO 16-TOSIOS MINĖJIMAS

Wellando apylinkės LB valdyba rengia Vasario 16-tos minėjimą su menine programa ir pasilinksminimu, kuris įvyks š. m. vasario 8 d., šeštadienį, St. Michael's church hall, 411 Harriet Street.

Maloniai kviečiame Wellando, Port Colborne ir Niagaros pusiasalio lietuvius atsilankyt, dalyvauti Lietuvos šventės minėjime ir pasilinksminti. Paskutinis parengimas su šokiais ir dainomis prieš gavėnią. Pradžia 6 val. vakare.

Atkelta iš 3 psl.

TAIP LINKSMI ŽMONĖS...

žmonių liūdesiu ir tragika apgaubti veidai. Įsižiūrėkite, mieli skaitytojai, į tuos du veidus ir pamatysite kokia didi tragika, koks neapsakomas liūdesys slypi jų veiduose. Juk tai tiesiog, baisu žiūrėti į tuos begaliniai nusiminusius nufotografuotuosius (senesnį ir jauną) asmenis, su įspraustais jiems į rankas muzikos instrumentais...

Apačioj šios nuotraukos-užrašyta: "Kur Nemunas teka..." ir visa toji citata, mano anksčiau pakartota. (p. a.)

JIB VARTODAMAS NEBŪSI NEI PLIKAS, NEI ŽILAS

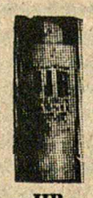

JIB

vartojo 16 savaičių

pusę metų

vienus metus

Fotografijos rodo, kad JIB vaistai ATAUGINA PLAUKUS, pašalina pleiskanas, šašus, niežėjimą, sulaiko plaukų slinkimą, gražina naturalią plaukų spalvą MOTERIMS ir VYRAMS užtikrintai. JIB 8 uncijų bonka — $5.50. Užsakymus su pinigine perlaida siųskite JIB laboratorijos atstovybės Kanadoje adresu:

P. Januška, 2498 Daugall Ave. Windsor 12, Ont.

HAMILTONO LIETUVIŲ D.L.K.ALGIRDO ŠAULIŲ KUOPA RENGIA
DVEJŲ METŲ ĮSIKŪRIMO PROGA, 1969 m. vasario 1 d., šeštadienį 7 val.
vakaro JAUNIMO CENTRE, 48 Dundurn Street.

„VĖDARŲ BALIŲ"

TURTINGAS BUFETAS,
LOTERIJA IR LAIMĖS
STALIUKAI

GARDŪS VĖDARAI!

Visu mėgstamas Dominico orkestras irmūsų visų įgulos pasistengs Jus užimponuoti.

Maloniai prašoma skaitlingai dalyvauti.

ĮĖJIMAS $2.00, Moksleiviams - $1.00.

VASARIO 16-SIOS MINĖJIMAS

KLB ap. valdyba rengia Vasario Šešioliktos minėjimą š. m. vasario mėn. 16 d. Minėjimas prasidės su 11 val. pamaldomis. Tai dienai paskaitą sutiko pasakyti gerai visiems žinomas Pasaulio Liet. Bendr. valdybos narys ir Švietimo tarybos pirmininkas A. Rinkūnas. Meninėje, bei koncertinėj dalyj dalyvaus Hamiltono vietinės jėgos: Aukuras, parapijos choras ir Gyvataras. Visi kviečiami tą sekmadienį šiame minėjime dalyvauti. Smulkesnė informacija bus pranešta vėliau.

REZERVUOKITE

visi laisvą vakarą vasario 15 d., 7 v. v., kad galėtumėte atsilankyti į Kaukių balių, kurio pelnas skiriamas Vyks. Valančiaus šeštad. pradžios mokyklos išlaikymui.

Prašome: a) ruoštis kaukes ir su jomis gausiai atsilankyti, b) tėvai paruošti loterijai fantų, ar pinigais paaukoti, ir iki vasario 8 d. pristatyti į mokyklą.

Kaukių premijoms, laim. staliukams ir t. t. gautos aukos iš: "Tri Realty"-Z. Didžbalis ir A. Prackevičius - $ 25; J. Valevičius R.E. - $ 20; Balys Kronas-R. E. - $ 20; dr. V. Kvedaras-$ 10; "Vics Grocery store-V. Stankevičius-$ 5.

Aukotojams nuoširdus ačiū.

Kviečiame visus kuo skaitlingiausiai atsilankyti. Iki pasimatymo. Tėvų K-tas.

Į TALKĄ PARAMOS FONDUI

Kanados ir Amerikos lietuviškuose laikraščiuose patalpintas garbės redaktoriui Jonui Kardeliui paramos fondo atsišaukimas į tautiečius.

Atsišaukime visų prašoma sergantį red. J. Kardelį sunkioje valandoj finansiniai paremti.

Hamiltoniečiai P. Savickas, V. Pašilys, P. Šiulys, K. Lukoševičius ir F. Rimkus skubiai stojo tam fondui į talką ir lanko tautiečius, prašydami aukų tam svarbiam reikalui.

Hamiltonietis.

SKELBIMAS

1

Dievo Karalystės Žinios

TEMA — ATITAISYMO LAIKAI

„Todėl darykite atgailą ir grįžkitės, kad jūsų nuodėmės būtų išpildytos, kad ateitų nuo Viešpaties veido atgaivinimo laikai ir kad jis siųstų jums apskelbtąjį Jėzų Kristų. Dabar jį tur paimti dangus iki visų dalykų atnaujinimui, apie ką yra kalbėjęs Dievas nuo amžių savo šventųjų pranašų burna. Jau Mozė pasakė: Viešpats, Jūsų Dievas, pažadins jums pranašą iš jūsų brolių tarpo, kaip mane. Jo jūs turite klausyti visuose dalykuose, ką tik jis kalbės. Kuri gi siela neklausytų to pranašo, bus išdildyta iš tautos tarpo. Ir visi pranašai, kurie kalbėjo, nuo Samuėlio ir paskui, skelbė tas dienas. Jūs vaikai pranašų ir sandoro, kurią Dievas yra padaręs su mūsų tėvais, sakydamas Abraomui: Tavo ainijoje bus palaimintos visos žemės giminės. Jums visupirma Dievas pažadino savo Sūnų: jis siuntė jį jums laiminti, kad kiekvienas grįžtusi nuo savo nedorumo."

— Ap. Darbai 3:19-26.

ŠV. PETRAS, kalbėdamas apie tai, kas turi įvykti po Kristaus antrojo atsilankymo, pranašavo, kad tuomet bus atsteigimo laikas. Nereiškia, kad tuomet turės būti atsteigtas pražudytasis rojus. Jėzus sako mums Luko 19: 10, kad žmogaus Sūnus atėjo ieškoti ir išgelbėti tai, kas buvo pražuvęs. Šito dieviškojo sumanymo įvykdymas apima pirmą ir antrą Jėzaus atėjimą. Pirmąjame savo atėjime jis davė save kaipo atpirkimą arba atitinkamą kainą; nes tuo turėjo būti pašalinta mirties bausmė, koki buvo uždėta ant žmonijos Edene. Antrą sykį jis ateina suteikti žmogui gyvenimą, kuris buvo prarastas Adomo nusidėjimu.

Jei mes galėsime įsivaizduoti mūsų pirmutinių gimdytojų tobulumą ir laimę pirma, negu jie prasižengė prieš dieviškąjį įstatymą, tai mes nors išdalies galėsime suprasti, kokios permainos turės įvykti pasaulyje tada, kai Kristus atsteigs žuvusį rojų su visais jo palaiminimais Edeno Sodas buvo tik pavyzdis to, kokia bus visa žemė tada, kai Dievo atstatymo programas bus pabaigtas.

(Bus daugiau)

Kas įdomaujatės apie Tiesą, mes prisiųsim veltui knygelių. Kreipkitės šiuo adresu:

Lithuanian Bible Students,
212 E. 3rd Street,
Spring Valley, Ill. 61362

hamilton

Geriausia taupyti ir skolintis tik Hamiltono lietuvių
Kredito Kooperatyve "TALKA"
21 MAIN ST. E., KAMB. 203. TEL. 528-0511.

Nemokamas gyvybės ir asm. paskolų draudimas
Nemokamas pilnas čekių patarnavimas
Parduodame American Travelers čekius ir money orderius
Užtikrintas indėlių saugumas
Kapitalas virš $ 1,600,000.00

Darbo valandos:
Pirm. 9.30—5 v.p.p.
Antr. 9.30—5 v.p.p.
Treč. 9.30—5 v. p.p.
Ketv. 9.30—5 v.p.p.
Penkt. 9.30—8 v.p.p.
Šešt. 9—1 v.p.p.

MOKAME UŽ:
Depozitus 5%
Šėrus 5,5%
Terminuotus indėlius 6%
SKOLINAME:
Asmenines paskolas iš 9%
Nekiln. turto paskolas iš 8½%

toronto

Taupyk ir skolinkis **PARAMA**

PIRMUTINIAME IR DIDŽIAUSIAME TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE

KAPITALAS virš trijų MILIJONŲ DOLERIŲ.
ASM. PASKOLAS duodame iki $5.000 ir MORTGIČIUS pagal valdžios nustatytą normą — 66% įkainuoto turto. VISŲ NARIŲ GYVYBĖ apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $5.000.
Paramos nariu gali būti kiekvienas lietuvis, gyvenąs Kanadoje

MOKAME
5% už depozitus
5½% už šėrus

DUODAME
mortgičius ir asmenines paskolas iš 7%.

KASOS VALANDOS: kasdieną nuo 10 val. iki 3 val. p.p., išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 1 val. p.p.

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1129 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario. — Telefonas LE 2-8723

Nuotrauka R. Kunnapuu.

VAIKŲ EGLUTĖ

Š.m. sausio mėn. 5 d. Aušros Vartų parapijos salėje įvyko liet. šešt. mokyklų Kalėdų eglutė. Salė buvo pilna, kaip visuomet eglutės metu. Tai, gali sakyti, vienintėlis parengimas, kuris užpildo salę. Ypač gausus buvo jaunimo prieauglis, kuris jau sekančiais metais papildys lietuvių mokyklų suolus. Programą atliko Aušros Vartų lietuvių šešt. mokyklos mokiniai. Į programą buvo įtraukta visa mokykla. Mokyklos vedėja St. Ališauskienė pasveikino visus atsilankiusius, padėkojo visiem prisidėjusiem darbu prie eglutės parengimo, trumpai ir kondensuotai pasakė keletą minčių, pritaikytų šiai šventei. Aušros Vartų parapijos klebonas Tėvas Zaremba pasveikino švenčių proga, ragindamas ir prašydamas tėvus leisti vaikus į lietuvių mokyklą.

Po to buvo vaidinimas "Sniego Karalaitė", kurį paruošė mokyt. J. Baltuonienė, padedant kitoms mokytojoms: ses. Margaritai, S. Ališauskienei ir E. Verbylienei. Programa buvo įdomi, kurią sudarė deklamacijos, šokių ir dainų pynė. Ypač buvo gražūs įvairiaspalviai kostiumai.

Vaidinime dalyvavo šie mokiniai:

1. "Jau Kalėdos"-deklamavo A. Tanner.
2. Sniego karalaitė-V. Povilai - tytė.
3. Princesės-K. Tanner, K. Žitkutė.
4. Miško karalaitis-G. Brikis.
5. Karalaičio palydovas-T. Žitkus.
6. Palydovų vadas-A. Lapinas.
7. Palydovai - A. Gustainis, P. Mališka, S. Montvila, G. Sabalys.

Nukelta į 8 psl.

montreal

VESTUVINIŲ SUKNIŲ PASIŪLYMAS
Puošnios ir įvairaus dydžio vestuvinės suknios žemiau išpardavimo kainos, kurių vertė $ 100 ir daugiau -- parduodamos po $ 25 - 35.
Darykite užsakymus sau ir giminėms į Lietuvą.
Br. Kirstukas, tel. 769-2941
239 - 4 Ave., Verdun, Mtl. P.Q.

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS GIRDIMAS KAS ŠEŠTADIENIS PER CFMB STOTĮ
BANGA 1410, 10:00 VALANDĄ VAKARO
TEL. 669-8834. Programos vedėjas L. Stankevičius

LaSalle Auto Specialist Reg'd. TEL: garažo 366-0500 namų - 366-4203
TAISAU IR DAŽAU AUTO-MAŠINAS.
7717 RUE GEORGE LASALLE, P.Q. SAV. G. DESROCHERS.
(Priešais NL redakcija)

Universal Cleaners & Tailors
B. KIRSTUKAS
TEL. 769-2941.
239 FOURTH AVENUE (at Wellington St.)
Valau ir taisau vyriškus ir moteriškus drabužius. Siuvu naujus, pagal užsakymus, vyriškus paltus, kostiumus ir kelnes. Aukštos kokybės medžiagos.

De Luxe Cleaners & Dyers Ltd.
117-6TH AVENUE, LACHINE, QUE.
TEL. 637-6727
Sav. P. RUTKAUSKAS
Viską paima iš namų ir išvalytus pristato.

Windsor
DRY CLEANERS & DYERS CO. LTD.
1205 CHURCH AVENUE, VERDUN, P.Q.
Tel. 768-6679.
Valome visokius drabužius, langų užuolaidas, lovų užtiesalus, antklodes, karpetus, sopkas ir visą kitą namų apyvoką.
Windsor yra moderni valykla, turinti 20 metų patirtį šiam darbe. Turinti naujai įrengtą moderniškiausią drabužių apsaugą (storage) ir greitą patarnavimą.
Savininkai: A. Keršys, P. Petrulis, P. Keršulis, A. Greibus.

Baltic Woodwork Co. TEL. 366-3884
K. KIAUŠAS ir J. ŠIAUČIULIS
547 Lafleur Ave., LaSalle (650) P.Q.
Daromos įvairios durys, langai, virtuvės kabinetai ir kiti įvairūs medžio dirbiniai.

BELLAZZI-LAMY INC. TEL. 366-6941
BOIS DE CONSTRUCTION
BUILDING MATERIALS
7682 BLVD. CHAMPLAIN
coin 61ème Ave., LaSalle
ĮVAIRI MEDŽIO STATYBINĖ MEDŽIAGA:
Durys, langų rėmai. Izoliacija, Ten - Test, Masonite, statybinis popieris, cementas, B.P. išdirbiniai, cementas ir kt.

„EDCO" Construction Co. Ltd.
Skambinti W. Lapenaičiui -- 366-6237.
• Visokių namų pardavimas ir išnuomavimas LaSalleje (5½, 4½, 3½ kambariai).
• Su bendru apšildymu ir atskirai.
• Su virtuvės pečium, šaldytuvu ir be jų.
• Žemos kainos ir maži įmokėjimai.

KELEIVIS
636 Broadway, So. Boston, Mass. 02127 USA.
Aišku, esate girdėję, kad tai laikraštis, kuris jau eina 62-sius metus. Jį vieni giria, kiti peikia, bet visi jį mėgsta skaityti. Kodėl?
Todėl, kad jis niekam nepataikauja ir nesibijo teisybės rašyti. Teisingomis žiniomis iš visur (daug rašo ir apie dabartinį Lietuvos gyvenimą) laikraštis per 61 metus pelnė gerą vardą ir pasitikėjimą.
Keleivis duoda ir teisinių patarimų, jame rasite gražių apsakymų bei eilėraščių. Jis turi ir moterų skyrių. Prenumerata tik $ 5.00.
Jau galima gauti --- 1969 --- metų Keleivio Kalendorių. --- Kaina $ 1.00.

SĖJA
Tautinės, demokratinės mintės menesinis lietuvių laikraštis. Leidžia Varpininkų leidinių fondas.
Redaktorius Grožvydas Lazauskas.
Administracijos adresas: Juozas Urbelis
1649 N. Broadway, Melrose Park, Ill. 60160 USA.
Prenumerata: JAV ir kitur $ 5.00 metams.

JOE'S BUTCHER & GROCERY
LAURINAITIS JUOZAS
TEL: 524-0209
1918 Frontenac Street, Montreal, P.Q
(Prie požeminio "METRO" stoties).
ALUS, MINKŠTI GĖRIMAI IR VISOKI MAISTO PRODUKTAI.
PRITYRĘS ŠVIEŽIŲ IR RŪKYTŲ LIETUVIŠKO SKONIO DEŠRŲ GAMINTOJAS.
PRISTATYMAS GREITAS IR SĄŽININGAS Į NAMUS, SALES VISOSE MIESTO DALYSE.

Jetté & Frère Itée
Plumbing & Heating kontraktorius
• Šildymo ir vandentiekio taisymai ir nauji įrengimai
• Gazinių priemonių pardavimas ir įrengimai
• Apkainavimas nemokamas
140 - 2e AVENUE LASALLE 366-0330

LaSalle AUTOMOBILE INC.
• DART
• CORONET
• CHARGER
• DODGE
• CHRYSLER
• CAMION DODGE
7635, BOUL. LASALLE
LASALLE, QUÉBEC
TÉL. 366-7818
LAURENT DAIGNEAULT
Président

Tony's Photo Studio
PORTRETAI - VEDYBOS - KRIKŠTYNOS
SUKAKTUVĖS MAŽAMEČIAMS
ĮVAIRIOS PROGOS
1920 FRONTENAC ST. — MONTREAL, P.Q.
TEL. 525-8971.
T. Laurinaitis

A.B.C. SIUNTINIŲ AGENTŪRA
KALMAITIS JUOZAS KAUNAS
3891 St. Lawrence Blvd.
Montreal 18, P.Q.
Tel. VI 4-9098
• ABC yra tik viena kompanija Montrealyje, kuri įgaliota priimti siuntinius ir legaliai išrinkti muito mokestį.
• ABC aptarnauja Montrealyje LIETUVIUS klientus, kurių pilną pasitikėjimą turi jau 14-ką metų.
• ABC turi dideli pasirinkimą įvairių gėrybių siuntiniams, --- aukščiausios kokybės ir žemiausia kaina!!!
• ABC priima ir pinigus už kuriuos jūsų giminės gali nusipirkti įvairias prekes dolerinėse krautuvėse Lietuvoje.
• ABC turi SPECIALIUS maisto produktus siuntiniams į Lietuvą:

NELAUKDAMI UŽEIKITE Į ABC IR UŽSAKYKITE SIUNTINIUS, TADA IŠVENGSITE SKUBĖJIMO

ABC patarnavimas --- 100% pasitekinimas!

UŽ ½ KAINOS (50% NUOLAIDA)
100 sv. cukraus ..... $ 15.50
100 sv. miltų ..... $ 21.50
100 sv. ryžių ..... $ 25.00
20 sv. taukų ..... $ 12.70
Šitos kainos įskaitant: produktus, muitą, persiuntimo mokestį ir t.t. Jūs nemokėsite nė vieno centa daugiau!

MONTREAL

Vasario 15 d. SPAUDOS BALIUS

DLK Vytauto klubo didžioje salėje. NL ruošiamas spaudos balius yra tradicinis metinis laikraščio parengimas. Montrealis, kaip didžioji lietuvių kolonija Kanadoje, nėra eisli parengimų atžvilgiu, daugumoje tie patys veidai dalyvau jančiuose, bet spaudos baliai visuomet atkreipė dėmesį ir visų kitų mūsų tautiečių, nes tai būdavo gausiausi metų parengimai.

Šiais metais ypač NL-va yra pasiryžusi dėti didesnį dėmesį lietuvių spietimasi aplink lietuvišką spausdintą žodį. Šiam tikslui deda specialias išlaidas, atsikviečiant Bostono Vyrų Sekstetą, tikėdamasi dar gausesnio atsilankymo į ruošiama šį balių, nuo ko priklausys visakeriopas baliaus pasisekimas.

Šis Bostono Vyrų Sekstetas, priešakyje su muz. Julium Gaideliu yra garsus ir niekuomet jis neapvylė publikos. Šį karta jie ruošiasi atvykti su specialia, tik baliui pritaikyta programa ir *svečius linksmins visą baliaus* vakarą.

Kaip ir kiekvienais metais, baliaus dalyviai rinks Baliaus Karalaitę, kurios išrinkimui talkins p. Birutė Nagienė. Kviečiamos mergaitės atkreipti dėmesį, nes konkursą laimėjusiai bus įteiktas tautinis kostiumas, kurį išausti pažadėjo dail. A. Tamošaitienė.

Taip pat, prašome tautiečius skirti fantų loterijai, kuri vyks baliaus metu ir kurie priimami NL redakcijoje. Jau gautas Pr. Baltuonio vertingas medžio šaknies drožinys ir kt.

NL Spaudos B-vė.

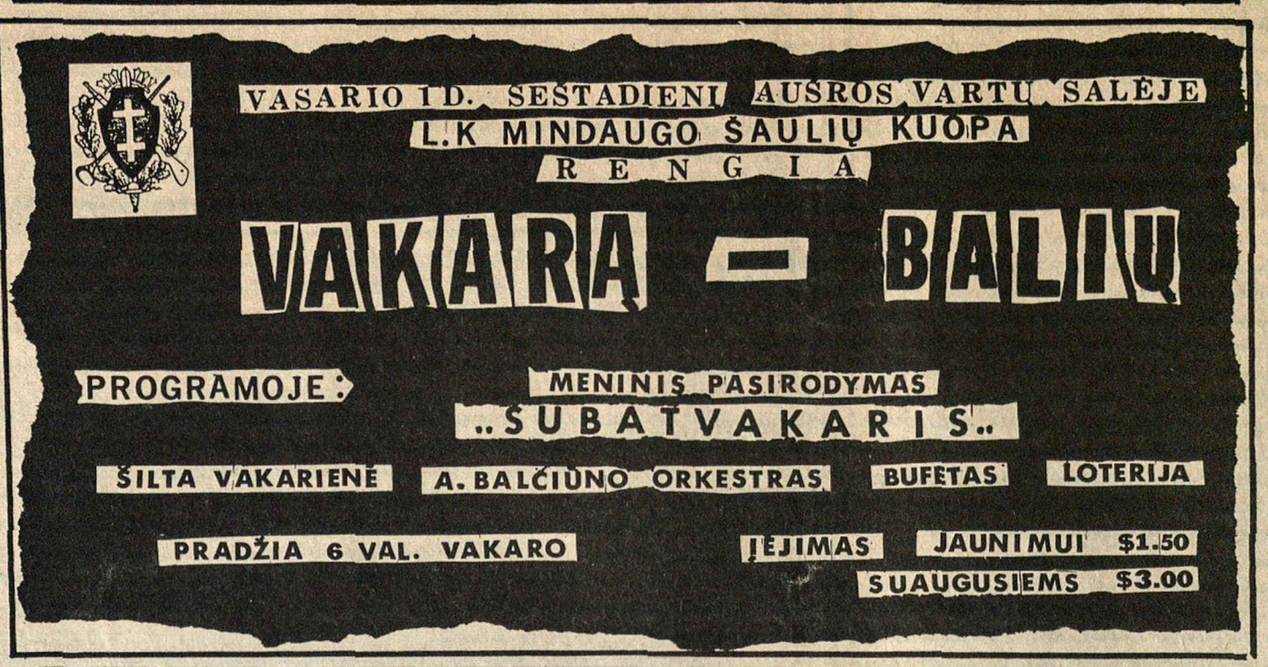

Bostono Vyrų Sekstetas, kuris atvyks į Spaudos Balių vasario 15 d.

JAUNIMAS MŪSŲ ATEITIS

Paremkime mūsų lietuviškąjį jaunimą ir lietuviškas mokyklas!

— — —

Ši akcija - vajus tebus naujo dialogo pradžia su mūsų jaunąja karta. Fondas pramatoma panaudoti išimtinai tik jaunimo ir mokyklų reikalams ir bus tvarkomas M. L. Bendruomenės ir Švietimo atstovo kartu. Iš šio vajaus tuojau pat bus skiriama 50% lietuviškoms mokykloms.

Mes pramatome remti kiekvieną aktyvų jaunųjų prisidėjimą ir iniciatyvą lietuvybės ir lietuviškos kultūros išlaikymo baruose. *Mes norime apimti visą* lietuviškąjį jaunimą: moksleivius, dirbančius fabrikuose ir įstaigose, ar bestudijuojančius aukštosiose mokyklose, nedarant iš to nevykusio dalinimo į senąją ir naująją lietuvių kartas. Mes nepadalinsime jaunimo ir ideologiniais pa*grindais iki tol, kol nežalojami* lietuvių tautos reikalai.

Mes kreipiamės į visus malonius lietuvius be išimties, į visas organizacijas, parapijas, tėvų komitetus, mokyklas, mokytojus ir akademikus, bet ypač patį jaunimą remti šią akciją-vajų.

Aš *tikiu, kad neatsiras* lietuvio, kuris atsisakytų talkininkauti, kai bus vykdomas šis vajus, platinant parkerius-pieštukus su mūsų akcijos šūkiu-įrašu: MŪSŲ JAUNIMUI! HELP LITHUANIAN YOUTH!

Jeigu jau jaunimas ir lietuviškos mokyklos neberas at*garsio mūsų širdyse, gėda* mums visiems be išimties. Ir aš dristu drąsiai išsireikšti, kad tokiu atveju, vargu koks nors mūsų susigrupavimas beturi reikšmės ir vargu ar begalėtume save tituluoti lietuvybės puoselėtojais.

Aš siūlyčiau, kad ateityje vi*sos organizacijos ir susigrupa*vimai 10% nuo kiekvieno pobūvio pelno skirtų jaunimui ir lietuviškoms mokykloms.

Lietuviai, palikime aimanas, ginčus, išdidumą nuošaly. Laikas mums diktuoja kuklų nuolankumą, vienybę. Statykime daugiau tiltų, o ne užtvaras sienų.

O gal viskas jau beviltiška, beprasmiška? Atsakymas labai trumpas - ne! Aimanuotojai ir pesimistai galite pasiguosti. Miršta net ištisos civilizacijos, mirs gal ir mūsų emigracija. Bet "beprasmybę įkūnija ne istorinė praeinamybė, o išblėsimas be istorijos" - J. Girnius. Taigi gėdingiausia ir beprasmingiausia yra praeiti ir mirti be istorijos!

Lietuviškas jaunimas yra mūsų tautos ateitis - remkim jį.

J. LUKOŠIŪNAS
Montrealio Liet. Bendr. pirm.

"ŽMOGUS IR JO PASAULIS"

parodos bilietų montrealiečiai jau gali nusipirkti "Lite". Šiais metais iš anksto pardavinėjami tik sezoniniai bilietai. Bilietų kainos: suaugusiems po $ 15.- /nuo 18 metų/ ir jaunimui po $ 7.50 /nuo 6 iki 17 m./. Vaikams iki 6 m. bilietų nereikės. Šios bilietų kainos galioja iki vasario mėn. galo, po to bus pakeltos 50%.

Pr.R.

Padėka

Nors kukliu lietuvišku ačiū norime padėkoti mielai mūsų rėmėjų valdybai, pirmininkei p. B. Lukoševičienei, už mintis, patarimus bei sėkmingai pravestą aukų vajų.

Aukų rinkėjams, kurie nežiūrėdami nei blogo oro, nė savo laiko, aukojosi bendram labui.

Pagaliau didžiausia padėka tenka brangiems aukotojams atidariusiems ne tik savo namo duris, bet ištiesusiems ir duosnią ranką...

Šio vajaus dėka aukų gauta $ 800.00.

Dieviška palaima telydi jūsų žingsnius į malonėmis gausią rytdieną.

Su dėkingumu ir malda
Nek. Pr. Marijos Seserys
Ses. M. Margarita

KATALIKIŲ MOTERŲ DR-JOS

Montrealio skyrius šiuo metu stropiai ruošiasi š. m. vasario mėn. 8 d. 7 v. v. Aušros Vartų parap. salėje rengiamam

KAUKIŲ BALIUI-UŽGAVĖNIŲ VAKARIENEI

Pasamdytas geras orkestras, patyrusių šeimininkių bus pa*gaminta karšta vakarienė, tur*tinga loterija.

Lakią vaizduotę turintiems puikiausia proga parodyti savo sugebėjimus, nes su kaukėmis atvykusiems - įėjimas veltui. Be to, originaliausios kaukės dar bus premijuojamos.

Tikimasi, kad visuomenė at*kreips malonų dėmesį* ir parems draugijos veiklą savo gausiu atsilankymu.

Atkelta iš 7 psl

VAIKŲ EGLUTĖ...

8. Snieguolės - R. Jurkutė, K. Kličiūtė, A. Kličiūtė, I. Lukoševičiūtė, K. Niedvaraitė, L. Povilaitytė, R. Stankevičiūtė ir L. Stankevičiūtė.
9. Meškinas - K. Mališkaitė.
Meškiukai: L. Dainiūtė, J. Dainius, Z. Jurkutė, G. Jurkutė, M. Mališka, D. Povilaitis, R. Staškevičius, E. Vazalinskaitė, S. Vazalinskaitė, R. Žiurkevičiūtė.
10. Nykštukai - D. Bernotas, J. Brikis, J. Jonelis, G. Lapinas, D. Mališka, G. Niedvaras, L. Staškevičius, A. Tanner, B. Žemaitaitis.
11. Mergaitės - V. Morkūnaitė ir R. Lapinaitė.
12. Akordeonistas - G. Vasiliauskas.
13. Pianinu palydėjo - I. Kličienė.
14. Kalėdų senelis - V. Sabalys.

Po vaidinimo visi vaikai buvo apdovanoti Kalėdų senelio gražiomis dovanomis.

A.

• Vytauto Klubo pašalp. susirinkimas vasario 8 d., Juozapų vakarienė kovo 22 d.

TORONTO

"TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ" rengiamas Spaudos Balius vasario 8 d. Prisikėlimo Parapijos salėse.

ANKSTYVA MIRTIS

Sekmadienį, sausio 19 d. po kraujo išsiliejimo smegenyse, mirė mechanikos inžinierius Eugenijus Bubelis. Studijas pradėjęs Vokietijoje, jas baigė *Toronto universitete* 1955 m. ir po to visą laiką dirbo Ontario Hydro įstaigoje.

Paliko žmoną ir tris mokyklinio amžiaus vaikus. Velionis buvo sąmoningas lietuvis, reiškėsi kolonijos veikime.

KALBĖJO ŠIMOLIŪNAS

Akademikų draugijoje šeštadienį, sausio 18 d. kalbėjo chemikas dr. Saulius Šimoliūnas, atvykęs iš Detroito. Pasirėmęs buvusio New Yorko Studijų būrelio patirtimi, jis svarstė vystimą lietuviškos aplinkumos, kurioje įsiprastinimą rastų ir pati jauniausioji karta. Šimoliūnas siūlė sudaryti daugiausia progų jaunimo susitikimui ar tai dažnesnėse stovyklose ar neformaliuose studijiniuose rateliuose. Jo stebėjimu, jaunimo lietuviškumas dar gyvas, nors ir kitoks nei laukiamas. Reikia ieškoti būdų kaip į jaunimą kalbėti jo suprantama kalba. Esą, jau priartėjęs paskutinis metas kai dar jaunimą galima neprarasti.

Diskusijose A. Rinkūnas pastebėjo, kad iš siūlomų šnekų maža naudos, nes jau dabar pat reikalinga darbininkų lietuviškai veiklai. Kalbėtojas atsakė, kad pirma reikia lietuviškumu susidomėjusių ir tik tuomet tikėtis iš jų darbininkų.

Nors tą vakarą Toronte vyko du metiniai parengimai - Tėvynės Prisiminimų radijo ir inžinierių baliai, klausytojų visgi buvo virš 40.

Sekančiu paskaitininku vasario 22 d. bus germanistas, Purdue universiteto profesorius *dr. Anatolis Matulis.*

ATIDAROMA RAČKAUS PARODA

Naujesnėje medžiagoje-anodizuotame aluminiume pradėjęs dirbti dailininkas Jurgis Račkus, Picture Loan Galerijoje turės savo darbų parodą, kuri įvyks sausio 27-vasario 15 dienomis.

Račkus anodizuotą aluminių, kaipo dailės medžiagą pradėjo naudoti jau 1964 m. Pernai jis dirbo Belgijoje kartu su technologais ir tenai dalyvavo parodoje, atvaizduojančioje belgų atsiekimus aluminio technologijoje ir jos potencialą dailėje.

PASIKEITĖ TAUTOS FONDO ATSTOVYBĖ

Apylinkės TF atstovybėn, vieton pasitraukusių O. Rinkevičienės, E. Vitarto ir J. Barzevičiaus, įėjo J. Švėgžda (pirm.), V. Luima ir K. Manglicas. Kiti atstovybės nariai lieka A. Feravičius, V. Montvila, P. Morkūnas ir T. Stanulis.

PLANUOJAMAS JAUNŲJŲ TALENTŲ VAKARAS

K. L. K. Moterų draugijos Šv. Jonop arapijos skyrius planuoja vasario 2 d. Toronte surengti jaunųjų talentų vakarą. Jaunuoliai bei jaunuolės, lankantys įvairias studijas, prašomi registruotis pas p. A. Smailienę, p. Sirutienę ir p. V. Ottienę.

LATVIAI VAIDINA K. BINKIO "ATŽALYNĄ"

Toronto Latvių jaunimo dramos grupė š. m. sausio mėn. vaidina Kazio Binkio "Atžalyną". Veikalą režisuoja p. Hugo Mikelsons. Vaidina - latviai - gimnazijos mokiniai. Veikalas bus taip pat pastatytas Montrealyje (vasario mėn. 1 d.), Hamiltone (vasario 15) ir Londone (vasario mėn. 22 d.).

JAUNIMO ANSAMBLIS "BIRBYNĖ"

Jaunimo ansamblis "Birbynė", sėkmingai vadovaujamas *Dalios Viskontienės, intensy*viai ruošiasi originaliai Vasario šešioliktosios programai Toronte. Ansamblin priimami berniukai ir mergaitės, kurie norėtų padidinti gretas. Kreipkitės pas vadovę p. D. Viskontienę, tel. 921-0589.

DR. A. S. POPIERAITIS
B.A., M.D., C.M., M.Sc., L.M.C.C., F.R.C.S.(c).
CHIRURGINĖ PRAKTIKA
KREIPTIS TEL. 931-3275.
SEAFORTH MEDICAL BUILDING
3550 Cote Des Neiges Rd., Suite 720.

Dr. E. ANDRUKAITIS
832 St. Joseph Blvd. E.
(kampas St. Andre)
TEL. 522-7236.

Dr. J. MALIŠKA
Dantų gydytojas
1396 St. Catherine Street West
Suite 419
Tel: 866-8235, namų 681-2051.

Dr. A. O. JAUGELIENĖ
Dantų gydytoja
1410 Guy St. pirmas aukštas
11-12 kambarys.
Tel. 932-6662; namų 737-9681.

Dr. V. GIRIUNIENE
Dantų gydytoja
5330 L'Assomption Blvd.
Tel. 255-3535.

ADVOKATAS
J.P. Miller B.A., B.C.L.
Suite 205
168 Notre Dame St. E.
Tel: 866-2063; 866-2064.

NOTARAS
J. BERNOTAS, B.A., B.C.L.
Sun Life Building
Suite 2001
Tel. 866-1359

JUOZAS GRAŽYS
KAILIŲ SIUVĖJAS
o Siuvu ir parduodu
o Taisau ir remodeliuoju
o Vasaros laike saugojimas (Storage)
6396 Bannantyne Verdun, Montreal
Tel. 767-6183.

LITAS
MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA
ADRESAS: 1465 De Seve Street
Montreal 205, Que.
TEL. 766-5827.

MOKA UŽ:
DEPOZITUS 5.0%
ŠĖRUS (numatyta) 5.5%
TERM.IND. 1 metams 6.5%
TERM.IND. 2 " 6.75%
TERM.IND. 3 " 7.0%
Nemokamos gyvybės draudimas iki $2,000 šėrų sumos.

DUODA PASKOLAS:
ASMENINES iš 9%
NEKILN. TURTO iš 8.5%
įskaitant gyvybės apdraudą iki $ 10,000.
JAU IŠDUOTOS PASKOLOS iki termino lieka senomis palūkanomis (pradedant 6.5%).

KASOS VALANDOS: 1465 De Seve St., sekmadieniais nuo 10:30 iki 12:30 val. Darbo dienomis - nuo 10 iki 3 val. kasdien, išskiriant šeštadienius. Vakarais -- trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val.
3907 Rosemount Blvd., tel. 722-3545. Diena - penktadieniais nuo 1 iki 6 val. Vakarais -- pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val.
Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo birželio 15 d. iki rugsėjo 15 d. ir per visus ilgesnius savaitgalius

HIGHLAND AUTO BODY
CALEX GAS BAR
DIRBTUVĖ---GARAŽAS
611b Lafleur Ave. LASALLE Tel. Buss. 366-7281.
Savininkai: V. Sušinskas 389-0571 ir J. Zavys 365-3252
Atliekami įvairūs automobilių taisymo ir dažymo darbai:
Infra red & Vinyl Tops painting
Gazolinas, Alyva ir kiti patarnavimai
Padangos žemiausiomis kainomis ir baterijos.
Lietuviams nuolaida.
10% speciali nuolaida iki 1969 m. vasario 28 d. tiems, kurie atsineš šį skelbimą.

APSIDRAUSK!
ADAMONIS INSURANCE AGENCY, INC.
GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ - GYVYBĖ
Tel. OFF.: 722-3545
S-tos "Lite" nr. 752D
P. ADAMONIS
Chartered Insurance Broker
3907 ROSEMONT BLVD.
Sekr. M. Arlauskaitė, tel. 722-3986
RES. 256-5355

A. J. Norkeliūnas
Commissioner of the Superior Court of Montreal
MONTREAL ENTERPRISES Reg'd
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDIMAS
6695 — 35th Avenue, Rosemount,
(kamp. St. Zotique)
Montreal. Telefonas RA. 7-3120

ADAM'S
LaSalle Restaurant
• 16 metų pagarsėjęs "smoked meat" patiekalu.
• Visoks maistas pristatomas į namus.
Juozas Stankaitis TEL. 366-0754. Leonas Gureckas
7633 LaSalle Blvd. ir 4 Ave. kampas, LaSalleje.